

GLAS GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO
LETO XII., ST. 61 — CENA DIN 10.—
KRANJ, 7. AVGUSTA 1959

NOVE CENE

Predsednik republike Josip Broz-Tito na Gorenjskem sejmu

OGROMEN KORAK NAPREJ

Od lokalne razstave, do sejma splošno jugoslovanskega pomena - Množica
Kranjčanov priredila predsedniku Titu nadvse pristrčen sprejem

S prvim januarjem 1960 bodo, kot smo že poročali, v veljavi nove višje najemnine. Kot pripravo za ta velik korak morajo zdaj občinski organi izvesti ocenjevanje stanovanj po točkah, ki veljajo za vsa država. Tako bodo stanovanja pokazala svoje vrednosti po vloženem denarju, oziroma po praktični uporabnosti, in bodo kot taka, po enotnih kriterijih ocenjena in vračunana v najemnine. V glavnem gre za to, da bodo morale najemnine pokrivati realne stroške stanovanj, amortizacijo in popravilo stavbe. Hkrati pa bo ta način bolj spodbudil državljanke, stanovvalce k upravljanju stavb, k sodelovanju za pocenitev gradenj in podobno.

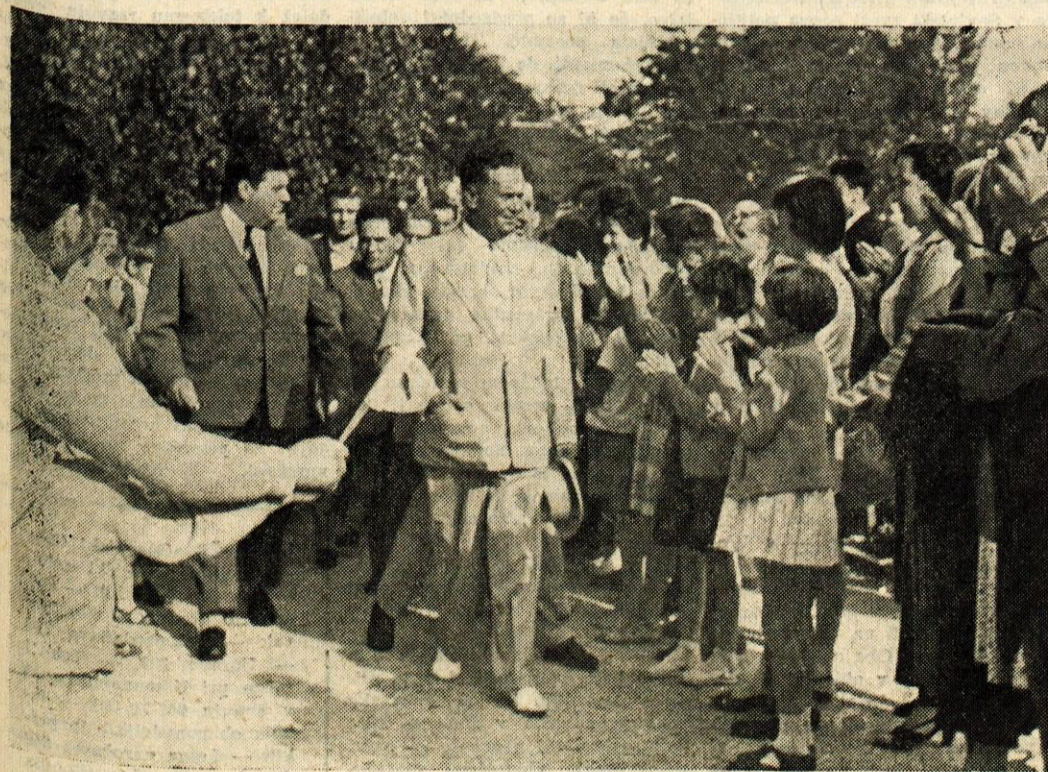
Predvidene so tudi nekatere spremembe cen električne energije, ki bodo prav tako začele veljati v 1960. letu. Širši krog bralcev bo zlasti zanimala podražitev električnega toka v gospodinjstvu, in sicer od 3 na 7 dinarjev za kilovatro uro čez dan, oziroma od 2 na 3 dinarje za kilovatro uro ponoči. Glavni cilj, ki ga zasledujejo te spremembe je, da bi navajali potrošnike na večjo porabo butan plina in drugih kuriv. Gre za to, da naglo naraščanje porabe električne energije daleč prekaša povečanje proizvodnje.

Končno gre v obeh primerih za to, da bi preprečili večjo škodo, da bi državljanke usmerjali k splošnim naporom za višji življenjski standard. V obeh primerih gre za umetne, nižje cene (najemnine in gospodinjstviški tok), ker le te v naši celotni ekonomiki ne pospešujejo napredka, marveč ga zavirajo. Administrativne cene in omejitve so le odraz trenutnih težav, blaževanje posameznih navad, ki jih je treba čimprej odpravljati. Zato tudi omenjene spremembe ne pomenijo slabosti, marveč naše skupne moči. To dokazuje ugotovitev, da je skupnost danes sposobna višje cene nadoknaditi potrošniku v obliki višjih prejemkov (plač), česar pred leti nismo zmogli. Zato pomenijo te spremembe našo skupno moč in velik korak pri odpravljanju administrativnih posledic prehojenih težav ter smelo pot v stabilizacijo ekonomskega razvoja.

K. M.

POSVETOVANJE O PRIDELOVANJU PŠENICE V BOHINJU

V Bohinju se je v torko začelo petdnevno posvetovanje o uspehih pri pridelovanju visokorodnih vrst pšenice. Posvetovanje je organiziralo Jugoslovansko središče za kmetijstvo in gozdarstvo. Razen kmetijskih strokovnjakov iz vseh republik je na posvetovanju tudi nekaj italijanskih strokovnjakov in izvedencev FAO.

Na poti s starega dela razstavišča ga je navdušeno pozdravljala množica Kranjčanov

V sredo okoli 16. ure je obiskal Gorenjski sejem v Kranju predsednik republike Josip Broz-Tito. Spremljala sta ga predsednik Ljudske skupščine LRS Miha Marinko in organizacijski sekretar CK ZKS Ivan Maček. Ob vstopu na sejem so predsednika Titu sprejeli: predsednik ObLO Kranj Franc Puhar, predsednik OLO Kranj Vinko Hafner in predsednik Upravnega odbora Gorenjskega sejma Dušan Horjak.

Predsednik Tito je dobro uro ogledoval na sejmu razstavljene predmete. Predvsem se je zanimal za turistični del sejma. Ugajalo mu je, da je Gorenjski sejem res »sejem, kjer se tudi prodaja in ne samo razstava, ki jo ljudje lahko le ogledujejo«.

Veselo razpoložen se je med ogledom sejma večkrat ustavil in razgovarjal z razstavljalci. Posebno ga je zanimalo izdelovanje čipk, ustavljal se je tudi ob Višnarjevih lesorezih, v paviljonu Turistične štampe iz Beograda, celjske Turistične zveze in drugod. Ob tej priložnosti so predsednika Tita, Miha Marinko in Ivana Mačka obdarili predstavniki nekaterih delovnih kolektivov in razstavljalcev. Mornariški podoficir Bogo Jurič, ki razstavlja na sejmu ročno izdelane modele različnih ladij, je podaril predsedniku Titu lično izdelano torpedovko. Predsednik republike se je tudi vpisal v njegovo spominsko knjigo. Drago Višnar z Jesenic je poklonil predsedniku in spremljevalcem svoje izdelke — lične lesoreze, ki so predsedniku močno ugajali. Cvetka Kert je v imenu delovnega kolektiva »Sava« izročila predsedniku Titu ležalno blazino, ki mu bo, kot je dejala, »prav prišla pri lovus«. Predstavniki »Iskre« so mu podarili svoj nov proizvod — uro »Jerca«. Turistično društvo Kranja pa zbirko turističnih robcov.

Ob ogledovanju sejma je predsednik republike vseskozi spremljala množica ljudi in ga toplo pozdravljala. Ko je predsednik s spremstvom odhajal s starega dela sejma na novi del v Tekstilni šoli, je moral skozi gost špalir Kranjčanov, ki so se medtem zbrali ob izhodu in navdušeno vzklikali svojemu predsedniku.

Na novem delu sejma si je predsednik Tito posebej ogledal proizvode tekstilne tovarne »Bača« iz Podbrda in izdelke Usnjarne iz Smartna pri Litiji. Po ogledu sejma je uprava sejma priredila predsedniku in spremstvu zakusko. Na

zakuski je predsednik Tito vidno razpoložen, dal prisotnim novinarjem naslednjo izjavo:

»Na sejmu lahko vidimo napredek, predvsem na kakovosti razstavljenih predmetov. Tako kakovost, kot izbira sta močno narasli. Razen tega mi je zelo ljubo, da sem videl na Gorenjskem sejmu razstavljalce skoraj iz vseh republik. Mislim, da je Gorenjski sejem le lokalna, gorenjska zadeva, toda danes sem videl, da je splošno jugoslovanska. To je zelo dobro in menim, da bo sejem v taki obliki dobro uspel, še bolj pa prihodnje leto.«

Rad obiskujem sejme in razstave. Bil sem že na zagrebškem, beograjskem velesejmu, enkrat sem bil tudi že tu, to je bilo pred štirimi leti. Opazil sem, da je letošnji sejem povsem nekaj drugega kot tedanji. Storjen je že ogromen korak naprej.«

Prva turistična borza uspela

44 udeležencev sklenilo za 66 milijonov pogodb

V sredo, 5. avgusta je bila v dvorani Zbora proizvajalcev OLO Kranj prva turistična borza. Na borzo se je javilo 44 pravnih oseb, ki so zastopali številna gostinska podjetja in turistične organizacije, bodisi kot kupci ali kot prodajalci turističnih organizacij in potovalnih agencij. Med udeleženci iz inozemstva so bili tudi iz berlinske potovalne agencije IRA, iz potovalne agencije Zürich in turistične agencije CIT iz Trsta.

Med domačimi kupci so imeli največje ponudbe: Putnik iz Beograda, Kompas (bivši Putnik Slovenija) ter druge turistične organizacije iz Vojvodine in drugod. Zahtev kupcev so se nanašale na pri-

hodnjo zimsko sezono in tudi na letno turistično sezono 1960. Nekatera gostiteljska podjetja so na borzi prodala tudi proste zmogljivosti v letošnji posezoni oziroma jeseni.

Največ so prodali hotel Zlatorog, Bellevue in Jezero v Bohinju, Triglav, Toplice in Krim na Bledu ter Erika v Kranjski gori.

Skupnih pogodb na borzi je bilo za 66 milijonov dinarjev. Seveda ne gre te prve tovrstne pri-

reditve ocenjevati zgolj po sklenjenih pogodbah, marveč po uspelem poskusu da se uveljavlja stalna oblika prodaje turističnih zmogljivosti.

Turistična borza bo ostala kot stalna organizacija. V prihodnjih letih želijo, da bi bila borza dvakrat: spomladi in jeseni. Podobna oblika prodaje turističnih kapacitet, kot se uveljavlja v Kranju za alpski predel, sodijo, da bi se lahko uveljavila tudi v Dalmaciji za jadransko turistično področje.

Štirje zgodovinski dogodki

Osrednja proslava bo v Završnici

V okviru proslav 40-letnice KPJ in SKOJ, ki trajajo že vse letošnje jubilejno leto, so na programu tudi štirje osrednje mladinske proslave oziroma proslave SKOJ.

22., 23. in 24. avgusta bo shod slovenske mladine in tabornikov v Podstenicah na Dolenjskem, na kraju, kjer je bil 17. maja 1943 ustanovljen glavni iniciativni odbor Zveze slovenske mladine. Zborovanje na Podstenicah bo razen manifestacije v Završnici pri Zirovnici ena največjih proslav v okviru 40-letnice SKOJ v Sloveniji.

Proslava v Završnici bo na kraju, kjer se je leta 1922 ob ilegalnem prehodu čez državno mejo smutno ponesrečil tedanji sekretar

MIHA MARINKO NA GORENJSKEM SEJMU

Predsednik Ljudske skupščine LRS tov. Miha Marinko je v torko, 4. avgusta popoldne obiskal Gorenjski sejem. V razstavnih prostorih v osnovni šoli se je zadržal več kot eno uro in bil zadovoljen s prireditvijo. Ob odhodu je dejal, da bo še prišel na sejem, zlasti, da si bo ogledal drugi del v Tekstilni šoli, kar mu v torko ni dopuščal čas.

-k

Predsednik Tito v spremstvu predsednika upravnega odbora Gorenjskega sejma Dušana Horjaka z zanimanjem ogleduje izdelke tovarne »Rumec« iz Trziča

Po delovnih kolektivih ob polletnih obračunih

Kvalitetnejši izdelki - večje plače

rezultati polletne bilance v Tovarni pletenin in nogavic v Radovljici

Cisti dohodek v letošnjem prvem polletju, v primerjavi s istim obdobjem lani, se je povečal za 36 odstotkov, osebni dohodki delavcev za 44 odstotkov itd. Take so med drugim ugotovitve polletnega obračuna Tovarne pletenin in nogavic v Radovljici. Ker pa je dohodek toliko višji, so se zvišali tudi skladi. Posledica tega je, da je

podjetje lahko zagotovilo delavcem letos kar 11 stanovanj in 10 garsonier. Najbolj kričeči primeri stanovanjske stiske v tem podjetju bodo s tem rešeni — ostane pa še nekaj prosilcev, ki bodo prišli na vrsto prihodnjega leta.

Je ta uspeh posledica povečane produktivnosti dela? Posledica povečane proizvodnje?

Evidenca tega ne kaže. Gre pa za mnogo kvalitetnejše blago. Norme so bile namreč že lani in zadnja leta sploh, dokaj zaostrene, tako da v kvantiteti ni bilo moč pričakovati pomembnih uspehov. Toda zdaj, ko so delavke vedele, da novi plačni sistem postavlja stvari drugače, da je namreč samo od njih odvisno, kakšne bodo plače, se je vsaka delavka zavzela, da bi bili izdelki čim kvalitetnejši. Veliko manj jopic, nogavic itd. je z napako. Hkrati pa, in temu pripisujejo velik uspeh, so stalno menjali vzorce. Brž ko so prek trgovine zvedeli, da potrošniki povprašujejo po drugačnem izdelku, brž ko se je pokazalo, da neki izdelek nima dovolj odjemalcev, so menjali vzorce. Tako menjanje izdelkov je v sami proizvodnji zmanjšalo kvalitativni uspeh, toda povečala se je izbira na tržišču in s tem tudi pospešila prodaja blaga.

Na osnovi takih ugotovitev so že v začetku julija, pred začetkom kolektivnih dopustov, izplačali delavcem oziroma delavkam še polovico plače. To je bila akontacija za dosežene uspehe. Zdjaj pa bodo izplačali še ostalo. Razpoloženje v kolektivu je dobro in nadejajo se, da se bodo delavci v prihodnje še bolj zavzeli za boljše kvaliteto blaga, ki je v prvem polletju že dala otipljive uspehe v povečanih prejemkih.

Kakšna je v podjetju politična dejavnost, dejavnost sindikalne organizacije, da bi dosežene uspehe izkoristili za še večji delovni zagon?

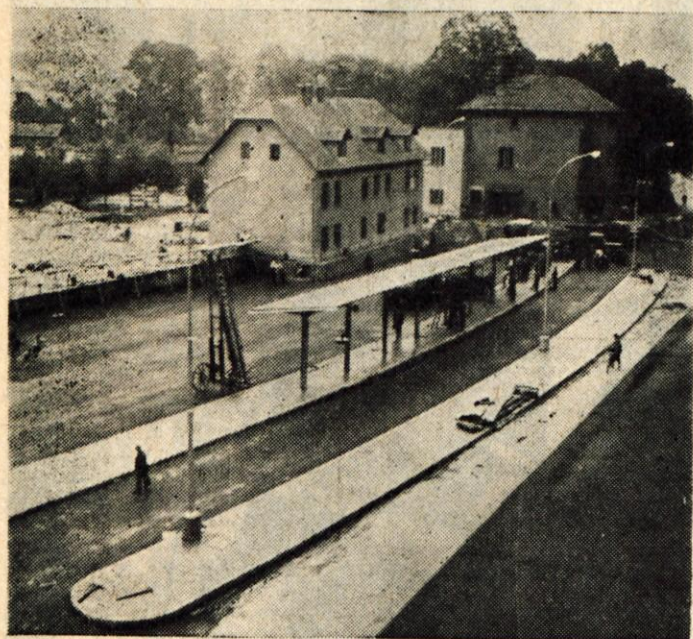
Ze pred časom, kot pravijo, so imeli po oddelkih posebne sestanke. Govorili so o proizvodnji, o kvaliteti izdelkov, o novem načinu plačevanja itd. Izid bilance bodo prikazali kolektivu na polletni sindikalni konferenci. Tudi člani delavskega sveta, potem ko so konec julija razpravljali o polletnem obračunu na svoji seji, so delavcem tolmačili te uspehe po oddelkih.

K. M.

OBISKI V LJUBLJANI IN NA GOLEM BRDU

Predsednik republike, Josip Broz-Tito, ki se je po krajši odsotnosti v torko, 4. avgusta znova vrnil na Brdo pri Kranju, je v četrtek obiskal Ljubljano, Slavkov dom na Golem brdu in še Gorenjski sejem.

V Ljubljani se je predsednik najdlje zadržal v Zavodu za raziskavo materiala za Bežigradom. V njegovem spremstvu je bil tudi predsednik Ljudske skupščine LRS Miha Marinko in org. sekretar CK ZKS Ivan Maček.

Kadar sirene na jeseniški železniški postaji in avtobusom. Toda avtobusi doslej niso imeli pravega postajališča. Pred dnevi pa so izročili namenu novo avtobusno postajo, ki je prostoru med železarno in Kazino, kot kaže slika, dala popolnoma drugačno podobo.

Ob 40-letnici KPJ

Dejavnost KPJ na kamniškem področju prikazana na posebni razstavi

Razstava o dejavnosti komunistične partije na ozemlju bivšega kamniškega okraja je po otvoritvi v Domžalah obšla že vse večje kraje. Na predvečer občinskega praznika pa je bila odprta v dvorani »Solidarnosti« v Kamniku. V navzočnosti ljudskega poslanca Toma Brejca, predsednika občine Alfreda Janka in predstavnikov političnih in gospodarskih organizacij ter društev jo je odprl predsednik pripravljalnega odbora Lojze Koder.

Razstava je zelo smotno urejena. Vsako obdobje je prikazano posebej in dokumentirano s slikami in originalnimi dokumenti. Najprej obsega razdobje po prvi svetovni vojni pod geslom: Delavstvo pod vodstvom Partije za svoje pravice — s slikami in časopisnimi poročili iz dni stavk v tovarnah na kamniškem področju. Orožje in orodje iz akcije v prvi noči vstaje na kamniškem nas pominja začetka oboroženega odpora slovenskega ljudstva, ki je tudi praznik občine Kamnik. Lepaki z razgledi o streljanju prvih talcev začnajo poglavje o sovražnikovem nasilju nad prebivalstvom in o okupatorjevih strahovalnih ukrepih. Sledijo dokumenti o formiranju in akcijah Kamniškega bataljona in nato Kokrškega oddela, o partizanskih napadih na okupatorjeve postojanke, o ustanovitvi Slandrove brigade in začetkih množičnosti OF na terenu ter graditvi ljudske oblasti. Razstavo zaključujejo slike iz dni osvoboditve. Prikazani so navdušeni sprejemi partizanskih čet in zlom okupatorjevih sil. Razstava je bila deležna lepega obiska, vpisna knjiga pa je polna pohval in priznanj organizatorjem te zanimive in poučne razstave, ki ob 40-letnici ZKJ nazorna prikazuje njeno delo in uspehe na kamniškem področju.

Z.

Te dni po svetu

● V sredo, 5. avgusta se je končala ženevska konferenca ali dolžneje povedano, ministri so do nadaljnega prekinili razgovore o Berlinu, nemškem vprašanju in evropski varnosti. — Na zaključni seji konference so zunanji ministri štirih velesil prejeli naslednji komuniké:

»V Zenevi je bila od 11. maja do 20. junija in od 13. julija do 5. avgusta 1959 konferenca zunanjih ministrov.

Konferenca je obravnavala vprašanja v zvezi z Nemčijo, vključno tudi mirovno pogodbo z Nemčijo in berlinsko vprašanje. Udeleženci konference so povedali svoja stališča o teh vprašanjih.

O berlinskem vprašanju so odkritno in iskreno razpravljali. Stališča obeh strani se v nekaterih točkah zblizujejo. Diskusije, ki so jih imeli, bodo koristne za nadaljnja pogajanja, ki so potrebna za sklenitev sporazuma.

Konferenca je nadalje omogočila koristno izmenjavo mnenj o drugih vprašanjih skupne koristi.

Zunanji ministri so se sporazumeli, da bodo obvestili svoje vlade o rezultatih konference.

Datum in kraj nadaljevanja konference bo določen po diplomatski poti.

● Izjavo predsednika republike Josipa Broza-Tita glavnemu uredniku Tanjuga v zvezi s vestjo o izmenjavi obiskov med premierom Hruščevom in predsednikom Eisenhowerjem so svetovni tisk in tuje radijske postaje objavili s posebnim poudarkom. V svojih poročilih zlasti poudarjajo prepričanje predsednika Tita, da bodo medsebojni obiski šefov obeh največjih sil in razgovori na najvišji ravni prelomnica v sedanjem omtretem in nejasnem mednarodnem ozračju in da bodo ustvarili pogoje za pomiritev mednarodnega položaja in reševanje mednarodnih vprašanj.

● Podpredsednik ZDA Richard Nixon, ki se je mudil na štiridnevem obisku na Poljskem, je v sredo, 5. avgusta odpotoval iz Varšave v Washington. Nixon je ob prihodu v Washington takoj odšel v Belo hišo, kjer je predsedniku Eisenhowerju poročal o 10-dnevnom obisku v Sovjetski zvezi in obisku na Poljskem.

B. Fajon

iz naših krajev

PRVI POZITIVNI REZULTATI NAGRAJEVANJA PO ENOTI PROIZVODA V PODJETJU »PLAMEN« V KROPI

V tovarni vijakov »Plamen« v Kropi so letos uvedli nagrajevanje po enoti proizvoda (o čemer smo že poročali). Kljub kratkemu razdobju 6 mesecev so se že pokazali prvi pozitivni rezultati. Na zadnjem zasedanju DKS, ki je bilo 29. julija, so pri pregledu polletne bilance ugotovili, da se je proizvodnja po prodajni vrednosti (zmanjšana za prometni davek) povečala proti I. polletju preteklega leta za 13,86 odstotka in imeli 529,310.000 dinarjev realizacije. Dohodek z doseženo proizvodnjo se je v primerjavi s prvim polletjem preteklega leta povečal za 35,39 % pri 1,24 % zmanjšanem številu delovnih ur. Učinek v kilogramih na uro se je povečal za 3,47 odstotka, vrednost proizvodnje na uro za 15,27 %, dohodek na uro pa za 37,22 %. Da bi bil uspeh v II. polletju še boljši, je

DS dopolnil pravilnik za nagrajevanje po enoti proizvoda s tem, da je odstranil nekatere pomanjkljivosti, ki so se pokazale v letošnjem I. polletju.

R. C.

S PROSTOVOLJNIM DELOM BODO UREDILI NASELJE

Nova naselje Plavž na Jesnicah, kjer je zraslo na desetine sodobnih blokov in tri stolpnice, so pred kratkim začeli urejati tudi na zunanji. Trenutno je v gradnji cesta v ulici Cirila Tavčarja. Ko bo dograjena ta, bodo uredili še prostor okrog blokov. Pri delih, za katere se je zlasti zavzela stanovajska skupnost na Plavžu, bodo sodelovali tudi stanovanjci sami s prostovoljnimi delom. Delati bodo začeli prihodnji teden.

Hišni sveti že zbirajo prijave prostovoljcev. Stab za ureditev naselja je že imenoval brigadirje za vsak blok, ki bodo skrbeli za udeležence in delo. Hkrati bodo razporejali ljudi na delo po prijavah. Stanovanjci na Tavčarjevi 3 so se obvezali, da bodo opravili 570 ur, na Tavčarjevi 1 360 ur, v nekem drugem bloku 145 ur itd. Posamezne družine so se obvezale, da bodo opravile od 15 do 20 ur prostovoljnega dela.

-k

VESTI IZ KROPE

Kropa, staro železarsko in rudarsko naselje, ima zaradi svojih zanimivosti iz leta v leto več obiska. Samo v muzejski knjigi spominov je že nad 5000 vpisov, od katerih je nad polovico inozemskih. Turistično društvo Kropa si posebno prizadeva, da letoviščarjem in domačinom pripravi v letni sezoni čimveč užitka. Tako so imeli 11. julija Večer opernih arij, kjer sta poleg rojakov Gašperja Dermote in Zlate Garšperšič sodelovala tudi sopratnica Glavakova in basist Kovač iz ljubljanske Opere. Prav tako je z vsestranskim zadovoljstvom uspelo predavanje tovariša Tavčarja iz Kranja,

ki je vse navzoče z originalnimi posnetki popeljal po naši Gorenjski in klasični deželi turizma — Švici.

Da bi usposobili čimveč domačinov za vodnike, je TD v Kropi pripravilo več predavanj, na katerih so predavatelji govorili o udeležencem o zgodovini in ostalih posebnostih Kroke in okolice.

V nedeljo, 9. avgusta bo Kropa praznovala svoj krajevni praznik v spomin na ustanovitev Cankarjevega bataljona na planini Vodice nad Kropro. TVD Partizan bo na ta dan pripravilo več športnih prireditev in prijetne domače zabave na športnem prostoru ob letnem kopališču.

TD Kropa vabi v Kropro tudi vse ostale ljubitelje turizma in vse borce iz narodnoosvobodilne borbe, ki so v najtežjih dneh spoznali Kropro in okolico ter vse tamkajšnje prebivalce, ki jih bodo 9. avgusta z veseljem sprejeli in z njimi praznovali krajevni praznik.

C. R.

Zadnje vesti

POMOČ ALŽIRIJI — Liberija, 6. avgusta. — V nadaljevanju konference devetih neodvisnih afriških dežel je bilo včeraj največ govora o alžirskem vprašanju. Zlasti sudanski in maroški predstavniki so se zavzemali proti francoskim poskusom atomskih bomb na področju Sahare in za ureditev alžirskega vprašanja pri čemer so poudarjali, da ne gre zgolj za pomoč Alžiriji, marveč tudi Franciji, ki ji grozi gospodarska katastrofa.

RIM VABI EISENHOWERJA — kot tudi o berlinskem vprašanju. Italijanski zunanji minister Pella je izjavil, da bi bila njegova vlada pripravljena posredovati pri nadaljnjem ublaževanju stališč med ZDA in SZ. Hkrati je izrazil željo, da bi predsednik Eisenhower ob njegovem predvidenem prihodu v Evropo obiskal tudi Rim.

Mladi aktivisti

Skoraj po vseh naših občinah so se uveljavili krajevni uradi kot podaljšana roka občinskih ljudskih odborov. Med vsemi pa vzbuja pozornost občina Tržič. Kljub vsestranski razvitosti in pestremu življenju v tej občini krajevnih uradov sploh ni.

Predsednik Občinskega združenja zdravnikov Tomažin je dejal, da se o tem večkrat govorilo na raznih sejah s težnjo, da bi krajevne urade ustanovili, če bi v to stali potrebe. Toda občina je teritorialno majhna, ljudje so vajeni, da za vsako opravilo pridejo v Tržič. Edino, kot so mislili, bi se krajevni urad morda uveljavil v Križah. Toda, tudi tam ni bilo pogojev za ustanovitev.

Zato, kot je povedal tovariš Tomažin, se v tej občini močneje uveljavljajo zbori volivcev kot edina oblika sodelovanja volivcev z oblastjo. Pri tem pa je iznenadila ugotovitev, da tam sploh ni problem udeležba, da — kot pravijo — sploh ne pride do tega, da bi bili zbori neuspešni zaradi premajhne udeležbe. Je to mar zgolj posledica večjega zanimanja volivcev za delo občinskih organov oziroma za reševanje krajevnih problemov? Morda je res v tem del resnice. Drugi del te aktivnosti pa pripisujejo posebnemu načinu priprave teh zborov: svojstvenemu načinu agitacije. Gre za aktivnost šolarjev. Pred vsakim zborom volivcev otroci prinesejo iz šole posebno obvestilo za zbor volivcev, ki ga podpisana vrata. To, kot pravijo, je najzanesljivejši način, da so volivci obveščeni. Hkrati pa, ker so pač podpisali povabilo, se čutili moralno dolžne, da se zbora tudi udeležijo.

Kar pa je najvažnejše — otroci se tu uveljavljajo kot aktivisti, agitatorji za udeležbo. Otroci nosijo ob tej priložnosti valjane v podpis tudi drugim družinam, ki nimajo otrok, opominjajo povabljenega na udeležbo in podobno. Zlasti pa je važno, da se otroci ob takih priložnostih razgovarjajo o občini in njenih organih, vprašujejo, kaj so govorili na zboru volivcev in podobno. V tem je še poseben uspeh tega načina vključevanja otrok v družbeno delo.

K. M.

Upokojenci podružnice Kranj prirede v torek, 18. avgusta skupinski izlet z avtobusom v Poreč. Odhod izpred avtobusne postaje ob 4.30 uri. Na povratku ogled Postojnske jame in Predjamskega gradu. Vožnja na železniško legatimacijo za člane plača društvo. Ker je število udeležencev omejeno, sprejemamo prijave vključno do petka, 14. avgusta.

Odbor

Član Izvršnega komiteja CK ZKS Boris Zihel je bil prvi gost v novem planinskem domu na Kalisču — Na sliki: gospodar doma pozdravlja gosta.

LJUDJE IN DOGODKI DOGODEK LETA

Kljub vsem uganjam in prejšnjim namigom je bila novica o obisku Hruščeva v ZDA ter Eisenhowerja v Sovjetski zvezi prava politična bomba. Ameriški podpredsednik Nixon je sicer s svojim obiskom v SZ utiral pot takšni izmenjavi obiskov med dvema glavnima nasprotnikoma današnjega sveta, vendar tudi največji optimisti niso pričakovali tako naglega razpleta.

Hkrati je presenetila novica, da ne bo samo Hruščev potoval prek oceana, ampak da bo malo pozneje storil to tudi Eisenhower. Kajti vse do objave uradnega sporočila o izmenjavi sovjetsko-ameriških obiskov na najvišji ravni so je mali v poštev zgolj potovanja sovjetskega predsednika vlade v Washington.

Kakor zdaj stojijo stvari, bo Hruščev odpotoval v ZDA okoli 15. septembra; tam se bo pomudil kakih 14 dni, od tega dva do tri dni v prestolnici ZDA — v Washingtonu.

Prav tako bo tudi Eisenhower ostal nekaj dni v Moskvi, ostali čas pa bo prebil na potovanju po Sovjetski zvezi. Oba obiska seveda ne sodita zgolj v običajni diplomatski turizem, ki se uveljavlja v zadnjem času, ampak sta dogodek prvorazredne važnosti. Menda ni pretirano reči, da bosta to dogodaka letošnjega leta.

Kakor vse kaže, se zdaj namesto

prvotne zamisli o sestanku na najvišji ravni utrjuje prepričanje, da bi bilo koristnejše in lažje izvedljivo, če bi se predsedniki velesil sestajala posamič. Težko si je namreč misliti, da bi bili lahko še fi vlad ali držav dlje časa odsotni; kar pa bi prav gotovo terjal sestanek na najvišji ravni. Medtem ko pa je ob takih priložnostih obiskih, ki zahtevajo manj časa, možnosti za neposredne razgovore na pretek. Saj bo predvidena izmenjava obiskov ameriškega predsednika in sovjetskega premiera kar dvakrat spravila skupaj najvidnejša državnika današnjega časa in to obakrat po štirinajst dni.

Zamisel o takšnem sestanku sicer ni nova, vendar so se ji doslej ostali zahodni zavezniki postavljali po robu. Bali so se namreč, da se ne bi dva »velika« med seboj sporazumela na njihov rovaš. Te bojazni sicer niso odpadle, vendar je, kot kaže, ameriška vlada v glavni premagala nezaupljivost svojih zaveznikov in si pridobila prvotno vižo za dvogovor ZDA - SZ.

Novica o obeh obiskih je bila toliko bolj dobrodošla, ker je prišla v trenutku, ko je ženevska konferenca zašla v škripce. Zdaj tudi sorazmerni neuspeh, se pravi pomanjkanje vidnejšega sporazuma med štirimi ministri, ne pomeni katastrofe v poskusih za spo-

razumevanje med Vzhodom in Zahodom. Nasprotno v tej luči tudi ženevska konferenca prispeva svoj delež k takšnemu razvoju dogodka. Saj si je težko misliti, da bi brez Zeneve prišlo do obiska Hruščeva v ZDA ali Eisenhowerja v SZ. Razdobje pogajanj med Vzhodom in Zahodom ni prekinjeno, ampak se nadaljuje v zelo spodbudni obliki, ki postavlja na laž črnogleda prerokovanja o svetovni prihodnosti.

Prav tako je predsednik republike Tito ob tej priložnosti izjavil, da veruje, da »bo medsebojni obisk šefov dveh največjih sil in razgovori na najvišji ravni pomenili prekretnico v dosedanjem zastoj in nejasnem mednarodnem položaju in reševanju mednarodnih ozračju v smeri uresničevanja pogojev za pomiritev mednarodnega vprašanja.

Martin Tomažič

Izdaja CP »Gorenjski tisk«
— Urejuje uredniški odbor
— Direktor S. Beznik — Odgovorni urednik Voljo Novak — Tel. uredništva 475
— Uprava 397 — Tekoči račun pri Komunalni banki v Kranju 607-70-135 — Izdaja ob ponedeljkih in petkih — Letna naročnina 600 dinarjev, mesečna 50 din

Trgovski potnik na sejmu

Ljubi, z otrokoma se pripravite, bomo šli vsi na obisk k tetki v Kranj. Tam je velik sejem. Službeno moram tja.

Otroka sta kar skakala od veselja, pa tudi žena je bila vesela, saj se njen mož, trgovski potnik, zlepa ni spomnil, da bi jo kdaj vzel s seboj.

Hito so bili vsi nared. Službeni Fiat 600 je zabrnul in prejel kot v tleh urah so bili v Kranju. Ustavili so se pred tetkinim oknom (v njenem stanovanju sta bila samo dva; imela je sobo in majhno kuhinjo). Ker so zavore precej zavcutili, se je radovedna tetka takoj pojavila na oknu. Bežen pogled in že jo je urnih korakov ubrala sorodnikom nasproti, čeprav je imela že skoraj 60 let.

Objemanja in vzdihovanja ni bilo konca. »Ježešna, ježeš, pa me le še niste pozabili,« in solzice so se ji pokazale v kotih oči.

Otroka sta bila zaradi tako pristranskega snidenja malce zbegana. In ko sta se v tetkini sobi udamačila, sta jo kmalu spremenila v »kosovsko polje«. Tega očka in mamica, pa tudi tetka niso opazili, ker so se v kuhinji zaklepetali. Toda kasneje: jok in stek in preprij...

V takšnem razpoloženju so jo mahkali na sejem. Mož službeno, ostali pa privatno. Toda...

Komaj so izstopili iz »Fiata«, že je malček zagledal strica in teto, pa srečrno Marjetko iz Celja. Spet pristrano snidenje in mala procesija sorodnikov je šla skupaj skozi razstaviščne prostore: trije otroci spredaj, v sredi oboje mamici in tetka, zadaj pa dva moža. Le-ta sta kmalu ostala sama. Kot pribita sta obstala pri Vinu-Kranj in pokušala drugega za drugim — 21 sort pristnih vin. Čeprav se jima je jezik pri govoru že malce zatikal, sta si imela še vedno mnogo povedati.

»Vsega si danes ne bomo mogli ogledati in če bomo še kaj kupovali, moram ostati vsaj še dva dni v Kranju. Toda kaj? V hotelih ni prostora...«

»Mi bomo kar pri tetki.«

»Vidiš, vidiš, na to varianto pa še nisem pomislil. Tudi mi bomo kar pri njej prenočili.«

Ženske in otroci so pravkar zapustili staro poslopje Gorenjskega sejma in šele tedaj opazili, da ni moč od nikoder. »Verjetno imata službene pogovore, sta obe skoraj v isti sapi ugotovili. Toda sin sta se oba pokazala in slišati je bilo: »Preveč je vse za en dan, morali bomo ostati v Kranju pri tetki.« Tudi tetka je to slišala in

njen dobrohoten izraz obraza je dobil nekaj resnih potez.

S tako odločitvijo so vsi obseleli pozno v noč na zabaviščnem prostoru in niti zaspani otroci (dva sta že dlje trdno spala) jih niso ganili.

Končno je prišel čas in kolona sorodnikov se je pomikala po temnih stopnicah do tetinega stanovanja. Mož in ženi razposajeno dobre volje, utrujena tetka in malčki, ki so dremaje viseli na staršinih ramenih.

In sedaj borba za prostor, kje bo kdo spal in kako? Osem jih je, majhna soba, v kuhinji pa je prostora le za najpotrebnejše in tetkin stol, na katerem je tetka takoj zaspala, ne da bi čakala, kako si bodo ostali postlali.

Otroci so trdno zaspali v tetkini postelji, starši pa so pravkar zložili skromno tetkino pohištvo na kup v en kot sobe in začeli po tleh pogrinjati rjuhe.

Komaj so zaspali, že se je oglašal zvonec na vratih. Nihče ni slišal cingljanja razen tetke. Šla je odpirat vrata in vsa srečna obšla sina. »Mami, ali lahko prešpim pri tebi. Tako bi si rad kupil moped.« »Colibri,« pa moram biti vsaj eno uro, preden sejem zjutraj odpro, pri vratih. Drugih prometnih zvez nimam, prepozen bi bil.« »Ježešna, otrok moj, kam naj te dam. Saj nimam več prostora, toliko jih je že.«

»Se bom že kje stisnil, samo da bom pod streho. Spet je pričelo deževati.«

Mizo je potegnil do štedilnika, na oboje naložil časopisni papir in zaspal.

Vsi so prenočili pri dobri tetki tudi naslednjo noč. Prvi zato, ker si sejma še niso dodobra ogledali in ničesar kupili, sin pa je bil za moped na vrsti šele 127., kar pa ni zadostovalo, ker je napredaj vsak dan le 10 mopedov. Zato se je druga noč razlikovala od prve le po tem, da je sin legel že popoldne in šel ob 11. uri pomoči čakati na svoj moped (ki ga tudi tokrat ni dobil, ker so nekateri čakali že tisto popoldne za naslednji dan) in ko je on odšel, so ostali šli spat.

Tretji dan so sorodniki odšli in tetka se je pošteno oddahnila, čeprav jo je čakalo večdnevno pospravljanje. Toda sin ji je v veseljem pomagal, čeprav je že tretji dan ostal brez mopea.

Proizvodnja ne dobitveva potrošnikovih želja...

NOVO IN STARO na Gorenjskem sejmu

Te dni so se v Kranju znova srečali številni proizvajalci in potrošniki. Podjetja z Gorenjske in ostalih krajev Slovenije in Jugoslavije so znova, devetih, prikazala potrošnikom svoje izdelke. To je že ustaljena tradicija. Obiskovalci že vnaprej računajo, da bodo na sejmu videli mnogo lepih in novih stvari in da se bodo v pičlo odmerjenem času obiskali za 60 dinarjev vstopnine, v grobem prebrali o napredku našega gospodarskega razvoja.

Zelja gospodinja: sesalec za prah

Letos nudi sejem še več — možnost nakupa. To je novo, da ne govorimo o uvedbi turistične borze, ki predstavlja novost v naši državi.

Vsekakor je pravilna ocena, da so bile prejšnje prireditve dokaj privlačnejše v obliki razstave, kot pa letos v obliki pravega sejma. Takrat so razstavne prostore napolnili veliki stroji in paroke. Načelo sedanje prireditve — sejma pa je (dasi ne določa uredništvo), da so razstavljene predmete napredaj, da je na sejmu le takšno blago, ki je za potrošnike novo, zanimivo.

Ce bi vprašali, za katere izdelke so se obiskovalci najbolj zanimali, potem ne bi smeli zamisliti Tomosovih Colibrijev, za katere se je postavilo v vrsto sto kandidatov že prvo jutro zama, in je bila tako prodaja za ostale obiskovalce brž zaprta. Na sejmu je še mnogo drugih, večjih ali manjših predmetov, ki prav tako vzbujajo pozornost obiskovalcev.

Izdelki iz plastične mase niso novost. Toda na sejmu je no-

vost, da ponuja lepo izdelane plašče, pelerine in drugo konfekcijo doslej neznani proizvajalec »Termopol« iz Sovodenj nad Sk. Loko. Takorekoč čez noč se je tam pojavil kolektiv, v katerem dela 12 delavcev. Začeli so letos 1. maja. Razen konfekcije namestavajo prihodnje leto izdelovati še razne šolske in druge potrebščine iz plastične mase.

Obiskovalci se tudi radi ustavljajo in ogledujejo okusno izdelane lesene predmete obrtnega mojstra z Jesenic. Lesene vaze, okrasni krožniki in druge izdelke tega mojstra že leta in leta izvažajo v inozemstvo. Že 35 let se bavi z umetno obrtjo.

Sesalec za prah je danes skromen ideal sleherne gospodinjice. Toda v večini primerov so sesalci uvoženo blago. Na sejmu pa prikazuje tovarna Niko iz Zelenikov sesalec lastne proizvodnje. Z vsemi priključki velja 23.000 dinarjev. Tudi ločilice za parket izdelujejo. Njihova cena je 45.000 dinarjev. Toda ta izdelek bodo prepustili Elektrokovini v Mariboru, medtem ko bodo proizvodnjo sesalcev povečali.

Tudi za uvoz tekstilnih strojev smo morali dati devize. Mnoga naša podjetja pa so se lotila tudi izdelkov. Med temi je tudi kolektiv Kovinar v Kranju. Na sejmu so razstavljeni avtomatični stroji za previjanje preje, za barvanje tekstilnega blaga in druge potrebščine tekstilne industrije.

Ce srečate nekoga na sprehodu ali na izletu z malim radijskim sprejemnikom, bi morda brez obotavljanja dejali, da so to uvoženi izdelki. Morda bo veljalo. Vendar jih že izdelujemo tudi doma. Tovarna »Rudi Cajovec« iz Banja Luke razstavlja na sejmu svoje potovalne sprejemnike, ki so prav tako lični kot uvoženi.

Se in še bi lahko naštevali. Omeniti bi bilo treba stenske ure v folklornem stilu, izdelek iz Lipnice, lepe in okusne jopiče podjetja »Rašica«, privlačne vzorce tiskanega blaga in vrsto drugih izdelkov, ki kažejo, kako se proizvodnja od največjih podjetij do zadnjega obrtnika prilagaja potrebam potrošnika in kako se mali kolektivi usposablajo za vedno večje zahteve in, kako se množi, širi in bogati krog proizvajalcev.

K. M.

Priprave za jesensko setev v kooperaciji

Občinski ljudski odbori bodo z odločbami predpisali vrste pšenice in pravičen način gnojenja, obdelovanja in oskrbovanja posevkov

V avgustu bodo vsi občinski ljudski odbori na Gorenjskem s posebnimi odločbami predpisali kmetovalcem take sorte pšenice za jesensko setev in tak način obdelovanja, gnojenja in oskrbovanja posevkov, ki bo z ozirom na klimatske razmere in talne pogoje dal največje možne hektarske donose.

Pri izdajanju odločb bo potrebno upoštevati vrsto činitelejev, ki vplivajo na proizvodnjo. Globoka humusna zemlja na področju Cerklje, Zaloga in Velešovega ima pogoje za najbolj intenzivne pšenice, to je Sanpastore, Elia in Helkorn. Na področju Tržiča, Nakla, Podbrezja, Zabnice, Kranja in Voklega bo potrebno zaradi manj ugodne klime sejati bolj odporno sorto — Helkorn in delno Elia. V hribovskih predelih pa se bo širila sorta Verna, ki bo kljub pogoji dala dobre hektarske donose. Na plitvi, peščeni zemlji pa naj občinski ljudski odbori predpišejo setev Kadolške in Tasilo. Na področju občin Radovljica in Jesenice bo potrebno sejati Kadolško, Tasilo in Plantahofsko, ki na srednje globoki zemlji in ob zadostni oskrbi in gnojenju dajo pridelke nad 25 stotov na hektar.

V odločbah bo potrebno predpisati tudi minimalno gnojenje z umetnimi gnojili in to po intenziteti posamezne sorte.

Seme intenzivnih sort pšenice bi morali proizvajalci menjati

vsaki dve leti, in sicer iz priznane semenske proizvodnje, ki bo razkuženo in očiščeno raznih primesi. Polintenzivne in ekstenzivne sorte pšenice pa naj kmetje zamenjujejo vsake tri leta, prav tako iz semenske proizvodnje.

Kmetijske zadruge morajo proizvajalcem na svojem področju zagotoviti pravilno oranje, gnojenje in ostalo oskrbovanje posevkov, prav tako pa tudi kvalitetno in zdravo seme. Zaradi tega se bodo morale za druge čimprej oskrbeti z vsoto potrebno mehanizacijo, seme pa bodo oskrbela državna posestva.

Na nedavnem posvetovanju s predstavniki občinskih ljudskih odborov o nekaterih aktualnih vprašanjih kmetijstva so sklenili, da morajo občinski ljudski

odbori še pred izdelavo družbenih planov za prihodnje leto sprejeti program kooperacije za jesensko setev ter izdati odločbe zadrugam, ki naj nastopajo kot organizatorji proizvodnje. Program kooperacije mora- jo občine sprejeti do 15. avgusta, odločbe pa morajo izdati vsaj do 20. avgusta.

Po okvirnem okrajnem planu kooperacije bo v letu 1960 pod pogodbeno proizvodnjo 19,8 % vseh njiv (v letu 1959 jih je bilo 4,9 %) in 34 % vseh travnikov (leta 1959 jih je bilo 5,8 %). Plan za leto 1960 tudi predvideva, da bo v kooperacijski proizvodnji 36 % površin pod pšenico, 34 % površin pod krompirjem, 10 % površin pod ječmenom in 8 % površin pod ovsom.

T.

Skoraj pet in pol milijona ton belega žita

V razgovoru z novinarji sta pomočnik državnega sekretarja za kmetijstvo in gozdarstvo pri ZIS Milun Ivanović in generalni sekretar Zveze kmetijsko-gozdarskih zbornic Vojin Popović v torek navešala nekaj podrobnosti o letošnji kmetijski letini, o pripravah za jesensko setev in o ukrepih za kmetijsko proizvodnjo v prihodnjem letu.

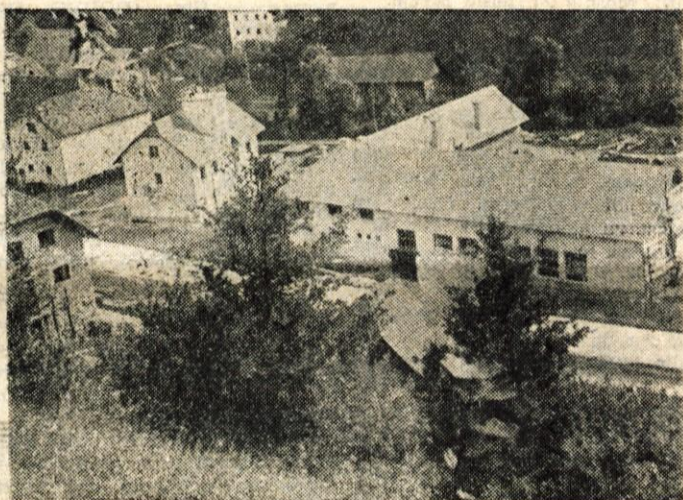
Skupni pridelek belega žita v Ju-

goslaviji cenijo letos na 5 milijonov 340.000 ton, kar pomeni doslej rekordni pridelek — za okoli 10 % večji kot v letu 1957. Na 2.130.000 ha površin so pridelali 4,1 milijona ton pšenice (povprečno 19 stotov na hektar), na 237 tisoč ha površin pa 270.000 ton rži, povprečno 11,5 stota na hektar. Ječmena so posejali na 379.000 ha, pridelali pa so ga okoli 570 tisoč ton (povprečno 15 stotov na ha). Na 341.000 ha pa so pridelali okoli 400.000 ton ovsa.

REGRESNO POLITIKO VSKLADITI Z UKREPI ZA POVEČANJE KMETIJSKE PROIZVODNJE

V »Službenem listu FLRJ«, ki izide te dni, bo objavljenih več predpisov s področja kmetijstva, trgovine, industrije in drugih področij, ki jih je sprejel Zvezni izvršni svet.

ZIS je sprejel več predpisov o spremembah v sistemu regresov kmetijstvu in gozdarstvu, da bi se politika te vrste gospodarskih olajšav vskladila z ukrepi za povečanje kmetijske proizvodnje. Tako bo znižan ali povsem odpravljen regres za nekatere vrste strojev in orodja, nadalje za gorivo in mazivo ter zlasti za tista sredstva za zaščito rastlin, ki jih upoštevamo. Delno bo znižan regres tudi za nekatere vrste umetnih gnojil.

V Poljanah nad Škofjo Loko so zgradili kovačnico (na sliki), ki stoji poleg nedavno dograjenega Gasilnega doma

Plan proizvodnje mleka in mesa ter ukrepov za zagotovitev krmne baze na Gorenjskem

V eni zadnjih števil »Glasu Gorenjske« smo pisali o planu proizvodnje mleka in mesa na Gorenjskem in o ukrepih za zagotovitev krmne baze. Plan proizvodnje za več let naprej in program ukrepov za zagotovitev krmne baze, ki se med seboj zaradi različnih naravnih pogojev za proizvodnjo in različnih proizvodnih ciljev zelo razlikujejo, si ogledimo danes ločeno za posamezne občine.

Področje občine Bohinj sodi v rajon za proizvodnjo mleka in plemenske živine. Letna proizvodnja po planu naj bi znašala 1 milijon kilogramov mleka, 400 plemenskih krav in 40 plemenskih bikov. Za izboljšanje krmne baze bo potrebno predvsem izboljšati 450 ha dolinskih pašnikov, ki lahko služijo za pašo najmanj 1000 kravam, dalje opustiti setev vseh žit in jih nadomestiti z ozimnimi in jarnimi krmnimi mešanici, uvesti kooperacijsko proizvodnjo vsaj na 240 hektarih travnikov in rajonizirati planine tako, da se bodo molarne krave pasle le na nizkih planinah in le na tistih, kjer so predelovalni obrati. Na teh planinah bo treba povečati pašne površine na račun košenice in zorati čimveč krav okoli čim manj sirarn, da se s tem doseže večja ekonomičnost pri predelavi in boljši standard v kvaliteti in velikosti sirov.

Letna proizvodnja po planu na področju blejske občine, ki je namenjeno predvsem proizvodnji mleka, plemenske živine in deloma belih mesnatih prašičev, naj bi znašala 50.000 litrov mleka, 200 plemenskih krav, 30 plemenskih bikov in 70 ton

mesnatih prašičev. Za izboljšanje krmne baze bo potrebno izboljšati 400 hektarov dolinskih pašnikov za pašo 800 krav, opustiti pašo krav mlekarij na planinah, urediti in meliorirati planine predvsem za pašo mlade živine, organizirati kooperacijsko proizvodnjo na najmanj 180 hektarih travnikov, zmanjšati količine sena v dnevnem krmnem obroku ter jih nadomestiti s silažno krmno itd.

Področje jeseniške občine sodi v rajon za proizvodnjo mleka in mesnatih prašičev. Računati pa je tudi s proizvodnjo pitanih telet, ker je za področje Zgoranjevske doline ta proizvodnja rentabilnejša. Letni plan predvideva 350.000 kilogramov mleka, 30 ton pitanih telet in 30 ton mesnatih prašičev. Opustiti bo treba pašo molznih krav na planinah, urediti 250 hektarov nižinskih pašnikov za pašo 400 krav, uvesti kooperacijsko proizvodnjo na 160 hektarih travnikov itd.

Občina Radovljica je namenjena tržni proizvodnji mleka in mesnatih prašičev ter proizvodnji plemenske živine. Letna planska proizvodnja je 200.000 kilogramov mleka, 150 ton mes-

natih prašičev in 100 plemenskih krav. Tudi tu bo treba urediti 300 hektarov nižinskih pašnikov za pašo 550 do 600 krav, opustiti pašo krav molznic na planinah, uvesti kooperacijsko proizvodnjo na 300 hektarih travnikov, nadomestiti del sena s silažo itd.

Področje kranjske občine je namenjeno proizvodnji mleka in deloma proizvodnji mesnatih prašičev. Letni plan je 4.600.000 litrov mleka in 120 ton mesnatih prašičev. — Za zagotovitev krmne baze bo potrebno povečati pridelovanje krmne na njivah, del sena v krmnem obroku nadomestiti s silažo, uvesti kooperacijo na 560 hektarih travnikov in meliorirati na severnem robu občine planinske pašnike ter opustiti pašo krav molznic.

Letna planska proizvodnja na področju tržiške občine, ki je predvidena za proizvodnjo mleka in plemenske živine, naj bi bila 150.000 kilogramov mleka in 50 plemenskih krav. Ker so v dobrih delu občine planinski travniki in pašniki edini vir krmne, je tu izrednega pomena ureditev planin. Čimveč pašnikov bo treba meliorirati in urediti pregonske pašnike. Spremeniti bo treba tudi kolobar in povečati setev krmnih rastlin, razen tega pa uvesti kooperacijsko proizvodnjo vsaj na 50 hektarih travnikov.

Škofjeloška občina sodi v rajon za proizvodnjo mleka in klavne govede. Plan tržnih viškov predvideva 1 milijon kilogramov mleka, 330 ton mesnatih prašičev, 400 ton pitane klavne govede in 100 ton pitanih telet. Za zagotovitev krmne baze bo potrebno uvesti kooperacijsko proizvodnjo na 310 hektarih travnikov, predvsem pri pitani klavni živini uvesti večjo uporabo koncentratov in urediti vsaj dve posnemalni pvstaji v Poljanah in v Hotavljah in s tem zagotoviti dovolj posnetega mleka kot odlične krme za prašiče in teleta.

Na področju občine Žiri bodo organizirali predvsem proizvodnjo mesa, medtem ko bo za preskrbo prebivalstva treba zagotoviti tudi dovolj mleka. Letni plan proizvodnje predvideva 150 tisoč kilogramov mleka, 60 ton mesnatih prašičev in 40 ton pitanih telet. Povečati bo treba pridelovanje krmnih rastlin in zgraditi 1000 kubičnih metrov silosov, meliorirati zamočvirjeno zemljo, za pisanje zagotoviti potrebne koncentrate in gnojiti travne površine na osnovi kooperacije vsaj na 60 hektarih.

Področje železniške občine je predvideno za proizvodnjo mleka, plemenske živine in mesnatih prašičev. Letni plan tržnih viškov predvideva 150.000 kilogramov mleka, 50 plemenskih krav in 20 ton mesnatih prašičev. Za zagotovitev krmne baze bo potrebno meliorirati in dokončno urediti pašnike in planine, ker je posebno zgornji del Selške doline močno navezan na planinsko pašo, povečati krmne pridelke na njivskih površinah in uvesti kooperacijsko proizvodnjo na 145 hektarih travnikov.

A. T.

Prihodnje leto 4.600.000 litrov mleka v kranjski občini

V prostorih Občinskega ljudskega odbora v Kranju je bil v sredo sestanek z upravniki in predstavniki upravnih odborov kmetijskih zadrug in s predstavniki OZZ Kranj o pripravah za jesensko setev in o sprejemanju proizvodnih programov iz kmetijstva za prihodnje leto, ki bodo pozneje vneseni v občinski družbeni plan. Proizvodni plan iz kmetijstva bodo v tem mesecu sprejeli vsi občinski ljudski odbori, prav tako pa tudi okraj in republika.

Predsednik OZZ Tone Hafner je na sestanku poudaril, da mora proizvodni plan količinsko zajeti tisto vsoto, ki je predvidena v perspektivnem družbenem planu. Ker je bilo kmetijstvo v lanskem letu v kranjski občini za približno 50 % pod planom, se letos naloge kmetijskih proizvajalcev precej povečujejo. Predvsem bo moral ves napor naše kmetijske politike iti v smeri pospeševanja proizvodnje krompirja, mleka in mesa. Jeseni bo namreč kranjska mlekarna pričela v celoti oskrbovati z mlekom tudi Jesenice in na to se morajo kmetijske zadruge in posestva dobro pripraviti. Ker leži teža vseh teh nalog ravno na kmetijskih zadrugah, je poudaril tovariš Hafner, se je predvsem treba pomeniti, kako zadruge usposobiti za izvršitev tega plana, kako povečati hektarske donose in kakšni ukrepi so potrebni za postopno zniževanje proizvodnih stroškov v kmetijstvu, ki so zdaj še vedno precej visoki.

Osnova, da se bo kmetijska

Gospodarske vesti

29. julija so v Parizu podpisali sporazum v sodelovanju naše države v odborih OEEC za vprašanja kmetijstva. Tako bodo imeli jugoslovanski predstavniki pravico sodelovati v odborih ministrov in namestnikov ministrov 18 včlanjenih držav za vprašanja kmetijstva in prehrane.

V prvih šestih letošnjih mesecih je znašal promet v koprskem pristanišču 18.000 ton blaga in 56.000 potnikov. V primerjavi z lanskim letom se je zlasti povečal blagovni promet. Razen jugoslovanskih so v koprskem pristanišču pristale še italijanske, grške, etiope, japonske, honduraške in zahodnonemške ladje.

Poslovna zveza za mehanizacijo kmetijstva v LR Srbiji bo uvozila iz Anglije 17 sušilnic znamke »Blanch« za žito, zeleno krmo in povrtnino. V vsaki sušilnici je mogoče osušiti 5000 do 6000 kilogramov koruze ali pšenice ali 500 do 700 kilogramov zelene detelje. Preizkušajo tudi manjšo sušilnico iste firme, ki se lahko montira na traktor in je namenjena samo za sušenje koruze in semenske pšenice. Po sporazumu z omenjeno angleško firmo bo začela tovarna »Pobeda« iz Novoga Sada proizvodnjo obeh vrst sušilnic.

Na Cetinju grade tovarno za proizvodnjo obutve, ki bo začela proizvodnjo v začetku leta 1961. Zmogljivost tovarne bo znašala 600.000 parov obutve letno, za celotno investicijo pa bo potrebno pol milijarde dinarjev. V tovarni bo zaposlenih 500 delavcev.

Po podatkih Instituta za zunanjo trgovino se je jugoslovanski izvoz vezanih plošč in drugih lesenih plošč v letošnjem prvem polletju v primerjavi z istim obdobjem lani povečal za 48,5 % po količini in za 74 % po vrednosti.

Največje podjetje za proizvodnjo azbesta v naši državi, »Bosna-azbest« iz Petrovega sela (okraj Tuzla) bo prihodnje leto povečalo svojo proizvodnjo od 3300 ton letno na 4500 ton. V rudniku in separaciji bodo že letos montirali nekaj novih strojev, tako da bo v letu 1960 moč povečati proizvodnjo za nadaljnjih 1200 ton.

A. T.

O B V E Š Č E V A L E C

ZDRAVNIŠKA DEŽURNA
SLUŽBA

Zdravstveni dom Kranj, Poljska pot št. 8, telefon 218, naročila za prevoz bolnikov telefon 04.

MALI OGLASI

Privatnikom ne objavljamo malih oglasov pred vplačilom. Cena malim oglasom je: preklic 20, izgubljen 10, ostalo 12 dinarjev od besede — naročniki imajo 50 odstotkov popusta.

Telefonska številka naročniškega in oglasnega oddelka je 397, uredništva 475.

Gostišče v Crngrobu pri Skofji Loki priredi vsako nedeljo v lepem vremenu vrtno zabavo s plesom. Pričetek ob 15. uri — Igrajo veseli godci iz Kranja. Vljudo vabljeni 3963

Našla sem možko zapestno uro od Tržiča do Bistrice. Blešči Marinka, Bistrica 41, Tržič 4034

Prodajam tesan les (trame) — Spodnji Brniki 38, Cerklje 4035

Prodajam motorno kolo »Java« 175 ccm. Pristava 9, Tržič 4036

Prodajam posnemalnik v dobrem stanju. Naslov v oglasnem oddelku 4037

Prodajam nekaj kubičnih metrov sipe (mivke). Naslov v oglasnem oddelku 4038

Prodajam kravo — po teletu. — Polje 5, Golnik 4039

Stavbni les prodajam. — Pepca Dimnik, Benedikova 13, Kranj 4040

Prodajam klavir, športni otroški voziček in možko posteljico — vse v dobrem stanju. Naslov v oglasnem oddelku 4041

Prodajam kosilnico. Jože Kne, Dobrava 2, Cerklje 4042

Prodajam 4000 kosov cementne strešne opeke. Naslov v oglasnem oddelku 4043

Prodajam 2 vzdolžna štedilnika, levega in desnega, 3-delno okno, in stopnice — po znižani ceni. Naslov v oglasnem odd. 4044

Prodajam krasen, ročno kovani leseneec na sedem žarnic, primeren za kmečko ali lovsko sobo. Heda Šimunac, frizerski salon, Kranj, Koroška c. 4045

Prodajam novo enostanovanjsko takoj vseljivo hišo v bližini Kranja (okolica). Naslov v oglasnem oddelku 4046

Prodajam motorno kolo NSU Prima 150 ccm. Ogled v nedeljo dopoldan. Naslov v oglasnem oddelku 4047

Prodajam 2 njivi z vrtno v Predvoru. Cena nizka. Naslov v oglasnem oddelku 4048

Ugodno prodajam motor DKW 350 ccm. Zadržna 10, Kranj, Primskovo 4049

Prodajam lahek gumi voz — 2000 kilogramov nosilnosti. Naslov v oglasnem oddelku 4050

Prodajam čistokrvno nemško ovčarko. Odličan čuvaj. Britof 35 4051

Motorno kolo ugodno napredaj. Ogled: Franc Jekovec, Ziganja vas, Križe na Gorenjskem 4052

Prodajam težki vprežni voz. Naslov v oglasnem oddelku 4053

Pisalni stroj »Olivetti« z velikim valjem prodajam. Naslov v oglasnem oddelku 4054

Prodajam motorno kolo »Vespa«. Franc Stare, Spodnji Brniki 5, Cerklje 4055

Prodajam 37 arov gozda na Koprivci. Poizve se — Reginceva 12, Kranj 4056

Prodajam 40 lipovih gajbic. Naslov v oglasnem oddelku 4057

Prodajam motorno kolo 500 ccm »Ais« v dobrem stanju. Sušteršič Viktor, Zg. Bitnje 101 4058

Kupim zazidljivo parcelo v okolici Kranja. Naslov v oglasnem oddelku 4059

Trgovsko podjetje »Storžič« Kokrica sprejme več vajencev za uk v mešano živilski stroki v trgovini na drobno. Interesenti naj se zglasijo na upravi podjetja na Kokrici 4060

Lepo nagrado dobi, kdor mi preskrbi dvosobno stanovanje s pritliklinami na Gorenjskem, prvenstveno v okolici Radovljice. Nudim tudi gotovino za dograditev hiše. Naslov v oglasnem oddelku 4061

Opremljeno sobo in hrano dobita dve tovarniški delavki za pomoč v prostem času pri gospodinjstvih in kmetijskih delih v lepem kraju na Gorenjskem v bližini železniške in avtobusne postaje. Ponudbe oddati v oglasnem oddelku 4062

Nudim hrano in stanovanje tovarniški delavki s podeželja, Berčič, Valjavčeva 1, Kranj 4063

Tovarniški delavki ali delavcu nudim brezplačno stanovanje in hrano v bližini Kranja. Naslov v oglasnem oddelku 4064

Dva psička volčjaka sem rešil iz Save 31. avgusta. Lastnik jih lahko dobi pri meni. Naslov v oglasnem oddelku 4065

V lepem kraju na Gorenjskem iščem možkega 50 do 60 let starega, ki bi mi pomagal na kmetiji in bil varuh pri hiši. Naslov v oglasnem oddelku 4066

Prodajam nov foto-aparat AGFA 6 krat 9 novejši tip z rujavo torbico in 80 kg prvovrstnega cvetličnega medu po 350 din kg. Zupan Ciril, Mošnje 24, pošta Brezje 4067

Prodajam skoraj novo spalnico in kuhinjsko pohištvo. Naslov v ogl. oddelku 4068

Prodajam psa 1 leto starega nemškega ovčarja z rodovnikom. Mandeljc Jože, Sp. Gorje 4. 4069

Prodajam motorno kolo NSU — Super Maks 250 ccm. Naslov v oglasnem oddelku 4070

Prodajam dobro ohranjen otroški voziček »Tribuna«. Jelenčeva 19, Kranj 4071

Prodajam motorno kolo DKW — 125 ccm in zadnje telesko. Butalič Mirko, Lahovčeva 43, Cerklje 4072

Prodajam nekaj stavbnega lesa. — Naslov v ogl. odd. 4073

Prodajam spalnico iz trdega lesa. Naslov v ogl. odd. 4074

Lepo sončno sobo v Ljubljani zamenjam za sobo v Kranju. Poizve se Savska cesta 8, Kleparstvo. 4075

Prazno ali opremljeno sobo v Kranju, na Primskovem ali v Strazišču iščem. Najemnina po dogovoru. Ponudbe pod takoj ali pozneje oddati v ogl. odd. 4076

Gospodinjstvo pomočnico išče tričlanska proforska družina ob morju. Nastop takoj. Blažej, Piran, Kajuhova 12. 4077

Sprejem vajenca za čevljarstvo obrt. Kvas Slavko, Ljubljanska cesta 14, Kranj. 4078

Prodajam stoječo deteljo in otavo v bližini Kranja. Naslov v oglasnem oddelku 4079

Prodajam poceni kuhinjsko omaro v dobrem stanju. Naslov v oglasnem oddelku 4080

Zazidljivo parcelo prodajam v Strazišču pri Kranju po ugodni ceni. Informacije dobite ob nedeljah pri Križnarjevih v Strazišču, po domače pri Jenku. 4081

OBJAVE

ODKRITJE SPOMINSKE
PLOŠČE NA KOKRICI
in prekop borcev

Prebivalci vasi Kokrica in Predoslje vabijo na odkritje spominske plošče padlim žrtvam za svobodo, ki bo v nedeljo, dne 9. avgusta 1959 ob 9. uri pred družnim domom na Kokrici in na prekop borcev v skupno grobnico v Predoslju.

Popoldne ob 15. uri bo velika vrtna veselica pred družnim domom na Kokrici; v primeru slabega vremena bo v dvorani.

OBVESTILO

Odbor za proslavo 40-letnice KPJ pri občinskem komiteju Železniki in občinski odbor ZB Železniki organizirata partizansko srečanje za bivše člane pokrajinskega komiteja za Gorenjsko in borce zaščitnega bataljona, kateri so se nahajali v letu 1944/45 v Davči. Srečanje bo v Potoku pri Marenkovcu, dne 13. septembra 1959.

Ker želimo, da se snidejo vsi takratni borci zaščitnega bataljona in člani pokrajinskega komiteja za Gorenjsko, pozivamo, da dostavijo svoje naslove na svoje občinske odbore ZB ali pa direktno na Občinski odbor ZB Železniki.

OBJAVE

Zaradi kolektivnega dopusta ne sprejemamo od strank volne od 3. do 17. avgusta 1959. Od 17. avgusta dalje bo podjetje sprejemalo volno. Predilnica volne, Begunje na Gorenjskem.

PRESELITEV

LJUDSKE KNJIZNICE

Ljudska knjižnica v Kranju se je preselila iz Titovega trga v sindikalni dom (nasproti avtobusne postaje) ter je za občinstvo odprta dnevno, v poletnem času od 10. do 12. in 17. do 19. ure, v zimskem času od 10. do 12. in 15. do 18. ure. Ob nedeljah, četrkih in praznikih je knjižnica zaprta. Knjižnica je urejena za svobodni pristop v knjižnici, ki jih dobe pri blagajni.

KINO

»STORŽIČ«, Kranj: Zaprto. Letni kino »PARTIZAN«: — 7. avgusta ob 20. uri angleški film »ZGODBA O DVEH MESTIH«.

»SVOBODA«, Strazišče: 8. in 9. avgusta ob 18. in 20. uri ameriški barvni cinemascope film »KOMANČI«.

»TRIGLAV«, Primskovo: 9. avgusta ob 16., 18. in 20. uri premiera ameriškega barvnega western filma »RANČ PROKLETI«.

Naklo: — 8. avgusta ob 19.30 dvojni program: I. amer. barvni film »POT V HOLLYWOOD«, II. angleški film »ZGODBA O DVEH MESTIH«.

9. avgusta ob 16. in 18. uri angleški film »ZGODBA O DVEH MESTIH«, ob 20. uri pa ameriški barvni cinemascope film »DOBRO JUTRO GOSPODIČNA DOWE«.

»KRVAVEC«, Cerklje: 9. avgusta ob 17. in 19.30 ameriški barvni film »POT V HOLLYWOOD«.

Radovljica: 7. avgusta ob 20. uri, 8. avgusta ob 18. uri ter 9. avgusta ob 16. in 20. uri italijanski barvni film »SENSO«; 8. avgusta ob 20. uri in 9. avgusta ob 18. uri nemški barvni film »ROSE - BERND«.

Bled: 7. avgusta italijanski barvni cinemascope film »IZGUBLJENI KONTINENT« — predstava vsak dan ob 18. in 20.30, ob nedeljah pa ob 10., 15., 18. in 20.30.

Ljubno: 8. in 9. avgusta italijanski barvni film »ODISEJ« — predstava v soboto ob 20. uri, v nedeljo pa ob 16. in 18. uri.

»SORA«, Škofja Loka: 7. do 9. avgusta francoski cinemascope film »SAKRAMENSKA FRKLJA«.

»DOM«, Sovodnje: 8. in 9. avgusta francoski film »STOPNICE ZA SLUŽINČAD« — predstava v soboto ob 20. uri, v nedeljo pa ob 16. uri.

Ziri: 8. in 9. avgusta ameriški barvni film »ČAS OBRACUNA«.

Duplica pri Kamniku: 8. in 9. avgusta sovjetsko-bolgar. barvni film »HEROJI SIPKE« — predstava v soboto ob 20. uri, v nedeljo pa ob 17. in 19. uri.

RADIO LJUBLJANA

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 6., 7., 10., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30. Ob nedeljah pa ob 6.05, 7., 13., 15., 22., 23. in 24. uri ter ob 19.30 radijski dnevnik.

SOBOTA, 8. AVGUSTA

8.05 Sovjetska zabavna glasba; 8.40 Mladina poje (Nastopajo zbori iz Kranja; 9.25 Bogo Leskovic: Domovina, simfonija v enem stavku; 10.10 Fajeta Ines Taddio in Marcel Pobeta; 11.00 Na vrtljaku zabavnih zvokov; 11.30 Zanimivosti iz znanosti in tehnike; 12.00 Alpski zvoki; 12.25 Pesmi iz Medjimurja in Posavja; 13.50 Zabavne melodije z orkestrom Hans Carste; 14.10 Pisani zvoki iz Dravskega polja; 16.00 Na platnu smo videli; 16.20 Uganite kaj igramo; 17.10 Zvoki za vedro sobotno popoldne; 18.15 Poje Planinski oktet; 18.45 Okno v svet; 20.00 Zabaven sobotni večer; 21.00 Melodije za prijeten konec tedna; 22.15 Oddaja za naše izseljence; 23.10 V plesnem ritmu do polnoči; 24.00 Zaključek oddaje.

NEDELJA, 9. avgusta

8.00 Mladinska radijska igra; 8.40 Otroške pesmi Pavla Mer-

Preprečiti tožarjenje in stroške
neposredna naloga poravnalnih svetov

Tudi v okraju Kranj so začeli pripravljati predloge o ustanavljanju poravnalnih svetov, kot jih je priporočila Ljudska skupščina Slovenije maja letos. V Tržiču so pred kratkim že imenovali tak organ, ki bo trenutno edini v občini. Na posebnem posvetovanju v občini Kranj so prišli do zaključka, da bi kazalo izvoliti 16 takih svetov. Ti bodo namreč pri stanovanjskih skupnostih in pri vseh krajevnih uradih na podeželju.

Neposredna naloga teh svetov je, da bodo skušali poravnati razne manjše spore še preden pridejo pred sodišče. Tako nameravajo prihraniti ljudem mnogo časa in stroškov. Trenutno se za te organe šele pripravljajo zakon. Pozneje, kot to predvideva osnutek zakona, bodo državljani morali razne manjše stvari, tako iz kazenskega kot iz civilno-pravnega področja, predložiti le tem svetom in ne neposredno sodišču.

Najvažnejši cilj teh svetov je vzgojnega pomena. Ti sveti naj bi dajali državljanom pojasnila o naših predpisih in zakonih iz vseh področjih naše družbene ureditve. Tako bodo lahko veliko prispevali pri utrjevanju samo-

zvesti ljudi, pri pojasnjevanju njihovih pravic in tudi dolžnosti do skupnosti itd. V tem je glavni vzgojno-politični cilj poravnalnih svetov.

Predsednik okrajnega sodišča v Kranju tovariš Stanko Vertovšek meni, da bodo ti poravnalni sveti lahko znatno zmanjšali tožbe na sodišču, predvsem v majhnih sporih. Zanimivo je, da ima sodišče približno tretjino kazenskih primerov samo zaradi raznih žalitev in podobno. To hudo obremenjuje sodišče in povzroča ljudem stroške. Teh primerov je bilo samo letos v prvem polletju 97. Po številu prebivalstva pride menda najmanj teh primerov na Tržič, kjer so bili v tem času le 4 postopki. Na področju Kranja jih je bilo 40, v Senčurju 13, v Cerkljah 12, Križah 11, Podbrezju 9, Goričah 3, Predvoru 3 ter v Mavčičah in na Jezerskem po en postopek.

Poravnalni sveti, ki jih bodo volili na septembrskih zborih volivcev, bodo imeli predvsem na tem področju veliko dela in bodo s tem lahko opravičili pomembno družbeno-vzgojno poslanstvo.

K. M.

BODICE

△ Ondani, ko me je pot spet zanesla v Kamnik, sem v Rozmanovi ulici naletel na Tomaža. Ogledoval si je suhe topole krog tovarne in pri tem delal obraz, kot da bi na loteriji zadel najmanj milijon. V roki je tiščal nekakšen posvaljan papir in si nekaj skrbno zapisoval. Računal je, in takole brundal:

»Lani se je posušilo eno drevo, letos pa nadaljnjih šest. Če obolelih dreves ne bodo posekali, se bodo prihodnje leto posušila vsa. Ko bi se le! Veter bo lomil suhe veje in jih metal na cesto. Prav tako bo in nič drugače! Suhljad mi bo imenitno služila za potrebe domačega ognjišča. Kar čedne denarce bom prihranil. Hja, nerodno pa bo, če veter podre drevo in ga treščil na bajto ali v sadovnjak. No, bodo že poravnali škodo!«

Tomaž je skrbno zganil papir in ga potisnil v žep. Takrat me je zagledal in pomišljil: »Veš, Jaka, če bom imel le malo sreče, bom prišel do nove strehe.« — Držimo fige, da se Tomažu izpolni želja!

△ Z mlekom so pa res težave! Če mlekarne samo kihnejo o podražitvi mleka, že staknejo stroževske kmetice glave in se zagotovo domeni, da bodo podražile mleko tudi one. To nerodnost bi lahko seveda očitali tudi nekaterim kmetovalcem iz drugih krajev. Pri tem pa ne pomišljajo, da imajo zbiralnice mleka, razen odkupnih, še režijske stroške, ki mleko, preden pride do potrošnika, podražijo. Bojda so stroževske kmetice za prihodnji mesec napovedale občutno podražitev mleka, in sicer kar za 5 dinarjev pri litru. Takšna iz trte zvita podražitev pa le nima osnove. Če jim bo pa uspela, je pa tudi vprašanje. Konec koncev se utegne zgoditi, da bo v knmalu cenejši od mleka. Za vsak primer se bom začel privajati na alkohol. Kako bodo pa otroci zadovoljni s to spremembo, je pa drugo vprašanje.

△ Zdaj pa še dve z Jesenic. — Jeseničani se pogosto pritožujejo, češ da ob sobotah ob 13. uri zapro razen delikatese domala vse trgovine. To je zlasti nerodno za tiste ljudi, ki delajo do 14. ure. Določene povedano: nič ne bi škodovalo, če bi spričo velikega povpraševanja in množice kupcev, ki jim redke trgovine skorajda niso kos, odprli še kakšno trgovino. Zelo bi koristila trgovina s tekstilom, specerijskim in drogerijskim blagom. Tu imam v mislih novo trgovino »Zarja«, ki bi s sobotnim »non-stop« poslovanjem storila kupcem neprecenljivo uslugo.

△ Prav takšno uslugo bi storila kupcem jeseniška mlečna restavracija, če ne bi prodajala starega peciva, kot sem bil ugotovil 25. julija. Z nižjimi cenami, menim, ni moč izboljšati kvalitete! Vas pozdravlja Vaš Bodičar!

Trgovsko podjetje SLOVENIJA-ŠPORT poslovalnica Kranj sprejme

trgovskega pomočnika (-co)

Nastop službe takoj ali po dogovoru Prošnje naslovite na SLOVENIJA-ŠPORT, Kranj.

Podjetje za modno in športno konfekcijo »Gorenjska oblačilnica«, Kranj

razpisuje 5 delovnih mest krojaških pomočnikov z večletno prakso. — Nastop službe 1. september.

Plača po tarifnem pravilniku podjetja. Ponudbe poslati na naslov podjetja.

Kemična tovarna Podnart
sprejme

več vajencev za obrat in vajence za laboratorij.

Pogoj za sprejem je uspešno dovršena osemletka.

Prošnje za sprejem nasloviti na Kemično tovarno Podnart.

ZAHVALA

Ob mučnem trpljenju in bridki žalosti nas je za vedno zapustila naša ljuba mama in stara mama

HELENA MRAK, roj. Perič

po domače Simlačova mama. — Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom, vaščanom ter sorodnikom, ki so se poslovali in spremili na zadnji poti, ter darovalcem vencev in cvetja. Dalje zahvala dr. Bajželju in dr. Mayerju za lajšanje bolečin ter skrb. Iskrena hvala za ganjive besede župnika iz Senčurja in Hrastja, kolektivoma Komunalni servis in Avtopromet Kranj in vsem tistim, ki so nam izrekli sožalje.

Hrastje, 5. avgusta 1959

Zalujoči Mrakovi

ZAHVALA

Ob bridki izgubi našega moža, ata, starega ata in tasta

FRANCA GROSA

iz Srednje vasi pri Golniku izrekamo vsem, ki so z nami sočustvovali, pokojnika spremili na zadnji poti, mu poklonili cvetje in nam izrekli sožalje, priskočno zahvalo.

Posebna zahvala sosedom, ki so ob nesreči tako nesebično priskočili na pomoč, zahvala dr. Jožetu Pogačniku, g. Evstohiju Kristanu, za zadnje spremstvo in pevskega zboru, ki ga je s pesmijo spremil k poslednjemu počitku.

Družina Grosova

Čufarjevo gledališče pred novo sezono

Iz razgovora z upravnikom in režiserjem
Bojanom Čebuljem

Ko smo minulo soboto, za občinski praznik Jesenic 1. avgust, prisostvovali Levstik-Kreftovi tragediji »Tugomer«, ki jo je uprizorilo Čufarjevo gledališče s sodelovanjem DPD Svoboda, smo sklenili, da obiščemo upravnika gledališča, da nam pove o pripravah za prihodnjo sezono. Še prej pa nekaj besed o letošnji zadnji predstavi.

»Tugomerja« so igrali na prostem, na hokejskem igrišču. —

Režiser Bojan Čebulj, ki je bil hkrati scenarist, je pripravil domiselno sceno, ki je še bolj po-

udarila veličino tragedije. Brez zadrege lahko trdimo, da je bilo na prireditvi opoli 7000 gledalcev. Obsežna tribuna, ki lahko sprejme do 5000 ljudi, to pot ni mogla sprejeti vseh. To pa je bilo hkrati največje priznanje temu tihemu in požrtovalnemu amaterskemu ansamblu.

Dogodek je opozoril tudi na to, da si občani želijo tudi podeti takih prireditev. Toda tudi igralci-amaterji zaslužijo počitek. Saj so v pravkar minuli sezoni imeli, mimo redne službe, še 129 nastopov na odrih, če ne

upoštevamo nešteti večerov za vaje.

»Za prihodnjo sezono,« je dejal tovariš Čebulj, »smo že sprejeli okvirni repertoar, ki obsega 20 del. Jasno je, da vsega ne bomo postavili na oder, vsekakor pa osem del. Za otvoritev, ta bo sredi oktobra, smo izbrali Schillerjevo »Marijo Stuart«. S tem bomo hkrati počastili 200-letnico rojstva tega pomembnega pesnika in dramatika.

Težko bi rekel za ostale stvari,« je nadaljeval režiser Čebulj. »Ostala dela so pretežno iz domače, predvsem pa iz sodobne literature, ki so bila že preizkušena na drugih odrih. Se prej bomo verjetno postavili na oder »Jezusove apostole« v okviru mladinskega odra.

Ce na kratko omenim še nekatera dela, na katera računamo, so: Frankov »Leonhart«, Remčeva »Magda«, Kozakova »Punčka«, Krajgerjeva »Školjka«, Tavčarjeva »Visoka kronika«, od klasikov pa bo najprej na vrsti Shakespeareov »Sen kresne noči«.

Ob koncu je tovariš Čebulj povedal še naslednje: »Potrebe narekujejo, da bi tudi med turistično sezono imeli nekaj predstav na prostem, oziroma večje kulturne prireditve. Vseeno kje: na Bledu ali na Jesenicah. Oboje je nekako v središču gorenjskega kota.«

S. S.

Ljudska knjižnica v Kranju pod novo streho

Problem knjižničarstva še vedno ni rešen

Pobude in obljube, da bo Ljudska knjižnica v Kranju dobila še letošnje poletje nove, sodobnejše, vsekakor pa dovolj velike prostore, so se uresničile. Knjižnica, katere otvoritev je bila v soboto, 1. avgusta, je dobila prostore v Sindikalnem domu, nasproti avtobusne postaje. S tem tako pomembnim dogodkom stopa ta prosvetna ustanova v novo obdobje svojega delovanja, ki bo prav gotovo še plodnejše kot doslej.

V to silo sama preureditev prostorov in razporeditev knjižnih polic. Knjižnica poslej ne bo poslovala po stari, ustaljeni metodi, ali — kot pravimo — po pultnem sistemu, temveč bo poslovala po sistemu prostega pristopa h knjižnim policam. Določene povedano: bralec si bo izbral knjige sam, knjižničar pa bo le bralec svetovalec pri izbiri knjig.

Ne bo odveč, če obiskovalce Ljudske knjižnice na kratko poučimo, kako bo knjižnica po novem sistemu poslovala. Knjige bodo zložene v police po stroki in vsebini, napisi na policah pa bodo kašipoti, kje naj bralec išče knjige, leposlovne znanstvene, poučne itd. V prvi dvorani so na obstanskih policah zložene slovenske knjige, na prosto stoječih policah pa srbohrvatske knjige vseh vrst. V drugi manj-

ši dvorani pa so na železnih prosto stoječih policah slovenske znanstvene in poučne knjige. Na ostalih policah so zvrščene ruske, nemške in angleške knjige. Vsaka vrsta knjig je označena na policih, knjige pa so urejene povsod po abecednem redu pisateljev.

Novo poslovanje Ljud. knjižnice bo bralecem sprva tuje, vendar kažejo izkušnje, ki jih imajo s tem knjižničarskim sistemom po drugih državah, da se bodo bralci prostega pristopa h knjižnim policam kmalu privadili.

V prednji dvorani je našla svoje mesto tudi čitalnica, kjer bodo obiskovalci našli najrazličnejše časopise in revije.

Vse pa kaže, da z novimi prostori, ki jih je dobila Ljudska knjižnica, problematika ostalih knjižnic v Kranju še zdaleč ni rešena. Vsiljuje se namreč vtis, da se je v tem trenutku celo zaostrila. — Spregovoriti je namreč treba še o dveh knjižnicah; o Studijski in Pionirski. Medtem ko posluje Studijska knjižnica že vrsto let, o Pionirski ni moč zapisati drugega kot to, da jo našim malčkom obljublamo najmanj deset let.

Pred časom je kazalo, da se obetajo knjižnicam v Kranju lepši časi. Nekateri pristojni činitelji so zagovarjali težnjo, da bi bilo smotno združiti vse tri knjižnice pod skupnim upravnim vodstvom in jim dodeliti prostore v Sindikalnem domu. Nekateri pa so našli drugačno rešitev iz knjižničarske stiske. Po njihovem predudku naj bi Studijska knjižnica ostala v dosedanjih prostorih, ki poslovanju povsem ustrezajo, Ljudska in novo ustanovljena Pionirska knjižnica pa naj bi dobili prostore v Sindikalnem domu. Sedaj pa kot kaže, se je tudi ta slednja namera izjalovila. Menda bodo morali naši malčki še deset let čakati na svojo knjižnico. Prva čakajoča generacija je, žal, medtem že odrasla in hkrati prerasla želje po čitavi za najmlajše. To se utegne zgoditi tudi s sedanjim generacijam, kajti prostore v Sindikalnem domu, ki so bili prvotno namenjeni za Pionirsko knjižnico, nameravajo preurediti v menzo. Organi, ki zagovarjajo to zadnjo ponesrečeno težnjo pa žal, pozabljajo naslednje: Sindikalni dom in Zadrugi dom, kjer bi našli svoje mesto trgovina, pekarna, mesnica in če hočete še menza! Sindikalni dom naj bo hiša kulture, katerega prostori naj bi služili zgolj kulturno prosvetni dejavnosti.

Naj bo tako ali drugače: Kranjčani se nadejajo, da bo dolgo obetana pionirska knjižnica končno le dobila svoje prostore v Sindikalnem domu.

S. S.

»Tri četrtine sonca«

rešil ugled slovenskega filma

Predstavo Pogačičevega filma »Sam« je v festivalskih dneh spremljala živo zanimanje. Film, ki so ga posneli po zanimivem Cerovičevem romanu »Čavka« govori o dogodkih na Sutjeski v težavnih dneh najhujše sovražnikove ofenzive. Predvsem je treba omeniti, da Pogačičeva filmska interpretacija ne dosega psihološke moči Cerovičeve literarne predloge. Pogačič je predvsem njej opazovalec in domiseln interpret dogodkov, razpoloženj, stiske, upanja in dejanj. To je tudi osnovna hiba njegovega obrtniško sicer neoporečnega filma. Filmska kritika mu tudi ne očita, da se je močno zgledoval po velikih vzorih tovrstnih klasičnih filmskih del iz kinoteke.

Sedmi dan filmskega festivala v Pulju je predstavil gledalcem tudi novi slovenski film režiserja Jožeta Babiča »Tri četrtine sonca«. Prve recenzije so potrdile mnenje, da je film uspel in ponovno utrdil ugled slovenskega filma. Torej so govorice, ki trdijo, češ da slovenski film umira ali vsaj prezivlja hudo krizo, le malce preuranjene. Filmski recenzenti pravijo, da daje Babičeva roka slutiti gotovost, spretnost v postavljanju scen, diskretnost v kadriranju ter takt in znanje v delu z igralci. Film je doživel več superlativov kot smo se jih nadejali. Vsekakor pa pomeni to veliko priznanje režiserju Babiču, zlasti še, ker je to njegov prvi film. Kaže, da se bo ta filmska stvaritev hudo potegovala za visoka festivalska priznanja.

Istega dne so v Areni prikazali tudi koprodukcijski film »Zvezda potuje na jug«. Delo predstavlja tipičen primer osladne komedije, ki je daleč od kakršnihkoli vrednot. Skratka — spodrsljaj!

S slikarske razstave v Kranju LESOREZI Marijana De Reggija

Razstava lesorezov akademskega slikarja M. De Reggija v Mestnem muzeju v Kranju, o kateri smo na kratko že poročali, je našla med kranjskim občinstvom že v prvih dneh po otvoritvi širok krog obduovalcev. Da je temu tako, ni zgolj naključje.

Razstavljenim grafičnim listom — vseh je 38 — govore z zgovornim realističnim jezikom, ki ni dolgočasen, temveč je svež in izviran ter včasih malce romantičen. Se več: De Reggijevo umetniško smotanje ne rešuje posebnih grafičnih problemov v smislu modernizma. Značilna zanj je tudi nekolikant okorna forma, s katero poudarja značaj lesorezne tehnike, kar pride še posebej do izraza pri figuralni motiviki. Zelo rad posega tudi v krajinarstvo. Vsa njegova dela, pa naj govore o Ljubljani, Koroski ali Istri, imajo narodnostni prizvok in ne skušajo tajiti rahle simbolike.

Stilno pa bi razdelili De Reggijeve lesoreze v tri vrste. — Nekateri grafični listi so zasnovani s kontrastiranjem med črnimi in belimi ploskvami, kar je izrazito grafično. V to vrsto sodijo »Ljubljana«, »Sentjakob«, »Barke pred Rovinjem« itd. V drugo vrsto bi vnesli lesoreze s kombiniranimi črnimi in belimi ploskvami ter ploskvami, ki so na gosto prepletene z linijami, in ki dajejo grafičnim listom siv ton. Semkaj sodijo »Selo spomladi« in »Baško jezero s Kepo«. Značilno za tretjo vrsto lesorezov pa je kombiniranje črnih in belih ploskev s ploskvami, ki so nagosto posute s črnimi in belimi točkami in dajejo delom siv ton, podobno kot lesorezom, ki jih obravnava druga vrsta (Jesenska noč).

Ne bo odveč, če orisemo še glavne značilnosti nekaterih lesorezov. — Mestne vedute Ljubljane in Beograda so zelo impresivne, »Jesenska noč« je pojmovana vangoghovsko, medtem ko »Spomin na Benečijo« s svojim simbolističnim prizvokom spominja na dela slikarja I. Pleška. Med zelo dobra dela sodi lesorez »Benetke« (San Giovanni dei Greci), medtem ko zaslužita deli »Baško jezero s Kepo« in »Zima v Ziljski dolini« atribut:

KULTURNE NOVICE

Statistike kažejo, da je letošnje leto za jugoslovanski film v resnici jubilejno. Doslej je naša filmska podjetja izdelala 100 filmov, medtem ko je kratkometražnih filmov okrog 2000. Ti dve številki sta toliko bolj razveseljivi, če upoštevamo, da je jugoslovanski film pred kratkim slavil 15-letnico.

»Lovčen-film« iz Budve namerava letos posneti še osem dokumentarnih in dva umetniška filma. Prvi bo posnet po scenariju udeležence španske državljanske vojne Danila Lekića, drugi pa bo filmana Tjardovičeva opereta »Mala Floramya«.

Beograjsko filmsko podjetje »Slavija-film« je začel v režiji režiserja Žike Mitrovića snemati film »Kapitan Leši«. Scenarij je bil napisan na podlagi avtenične zgodbe s Kosmeta. Prve kadre bodo posneli v Beogradu, nato pa bo ekipa odpotovala v Priazen, Peč in Rugovsko Klisuro, kjer bodo napravili zunanje posnetke. Producent se nadeja, da bo do konca novembra izdelana prva tonska kopija. Film bo veljal okrog 100 milijonov dinarjev.

Dvorana nove Ljudske knjižnice v Kranju s knjižnimi policami

Učiteljski zbori in novi zakoni o šolstvu

Učiteljstvo ima pomembno vlogo pri formiranju zavesti mladega človeka. Otrok pa ni izoliran od ostalega sveta, zato nanj učinkujejo tudi najrazličnejši drugi vplivi, kot so dom, okolje, tisk, film itd. Otrokova vzgojena ni torej pogojena samo z učiteljevim delom, temveč tudi z drugimi vplivi družbe in okolja.

Sola je bila vedno politična ustanova, čeprav so vladajoči krogi v preteklosti izjavljali, da je šola nepolitična. V resnici pa je vsak vladajoči razred skušal pridobiti učiteljstvo zase, je nepopolne ljudi odstranjeval iz službe in s svojimi zakoni in predpisi uveljavljal koristi vladajočega razreda. Sola je bila torej politično in razredno opredeljena ustanova. Zaradi takšnega značaja šole je bil učitelj hote ali nehot vedno politični delavec, v eni ali drugi smeri.

V preteklosti, pa tudi v sedanjosti je šel večji del učiteljskega koraka z naprednejšim delom ljudstva. To nam dokazuje zadržanje učiteljskega v NOB, kakor tudi pri graditvi povojne socialistične FLRJ.

Ob šolski reformi, ko razpravljamo o vseh elementih, ki sestavljajo sodobno šolo, je umestno, da pogledamo tudi delo

učiteljskih zborov. Šolska reforma ne postavlja samo vprašanja učnih načrtov, spremenjenih odnosov med učiteljem in učencem, šolskih prostorov, delavnic itd., temveč postavlja tudi vprašanje boljšega in kvalitetnejšega dela učiteljskih zborov.

To delo moremo razčleniti med drugimi iz naslednjih vidikov: vzgojna prizadevanja učiteljskega zbora, učiteljski zbor kot kolektiv in povezovanje šole z družbenim življenjem kraja.

Clen 3. splošnega zakona o šolstvu predpisuje smotre vzgoje in izobraževanja, med katerimi poudarja zlasti naslednje:

— usposobiti mladi naraščaj, da s svojim delom, slonečim na pridobitvah sodobne znanosti in tehnike prispeva k nenehnemu razvoju družbenih proizvodnih sil, h krepitvi socialističnih družbenih odnosov itd.

— dati podlago za znanstveni pogled na svet, razvijati zavest mladega naraščaja o ustvarjalni moči človeškega uma.

— seznaniti mladi naraščaj z zgodovino in dosežki jugoslovanskih narodov in vsega človeštva.

— prispevati k oblikovanju vsestranske človekove osebnosti.

— vzgajati mladi naraščaj v duhu bratstva, enotnosti in enakopravnosti narodov Jugoslavije,

zvestobe svoji socialistični domovini in obrambi njene neodvisnosti.

— razvijati pri mladini zavest družbene odgovornosti in potrebe, da aktivno sodeluje v družbenem življenju in družbeni samoupravi itd.

Prav gotovo se posamezni učitelji trudijo, da bi uresničili zgornje našete vzgojne in izobraževalne smotre. Postavlja pa se vprašanje, kako opravlja to delo učiteljski zbor kot kolektiv, ali učni zbor v celoti stremi po uresničitvi učnih in vzgojnih smotrov in kako uresničuje posamezne elemente 3. člena splošnega zakona o šolstvu. Pri tem je važna lastna pripravnost učiteljskega zbora, njegov svetovni nazor, koliko spremlja sodobno znanost in naš družbeno politični razvoj in na kakšen način posreduje svoja dognanja šolski mladini.

Vse doslej je bilo razpravljanje o napredni vzgoji učencev ena izmed najbolj siromašnih zadev naših šol. Večina razprav se je nanašala na učni uspeh učenca, pa tudi tu bolj s formalnega vidika, ne pa presoja, koliko je pouk znanstveno pravilen in koliko je učenec družbeno vzgojen. Prav tako smo smatrali pouk posameznih predmetov izključno za zadevo predavatelja samega. Splošni za-

kon o šolstvu, še bolj pa predlog zakona o osnovni šoli pa postavlja učnovzgojno delo za stvar celotnega kolektiva, vsega učiteljskega zbora.

Predlog zakona o osnovnih šolah navaja, da učiteljski zbor skrbi za uspešno uresničevanje smotrov vzgoje in izobraževanja v osnovni šoli, posebno pa za poučevanje, izboljševanje in uravnavanje vzgojnega in izobraževalnega dela.

— skrbijo za razvijanje takih oblik in metod učnega in vzgojnega dela, ki prispevajo k vsestranski in skladni vzgoji in izobraževanju mladine in povezovanju pouka s proizvodnim delom.

— vsklajuje delo posameznih oddelkov, razrednih zborov, razrednikov in učiteljev. itd.

Z obema citiranimi zakonoma o šolstvu so učiteljski zbori dobili pristojnosti, za katere smo doslej menili, da so v pristojnosti šolskega upravitelja, oziroma ravnatelja. Upravitelj ima po novem zakonu trojno delo: je mentor, pedagoški svetovalec učiteljskemu na šoli, je kontrolor njegovega dela in disciplinski stavežina. Skrb za uresničevanje učnovzgojnih smotrov, sestava učnih načrtov, izboljševanje učnega in vzgojnega dela, uravnavanje odnosov med učenci, učitelji in starši itd., pa sodi v pristojnost učiteljskih zborov. Pri tem delu je upravitelj samo svetovalec in nadzornik. Učiteljski zbori morajo torej kot družbeni organ razpravljati in sklepati prav o vseh zadevah učnega in izobraževalnega dela. To pa pomeni, da bo treba v delu učiteljskih zborov uvesti kolektivni način dela in da se bo treba otrestiti vseh individualističnih potez, ki so še vedno značilne za nekatere šolnike. Solo bo treba torej demokratizirati, osvoboditi jo direktstva, prav tako pa tudi izmikanja skupne odgovornosti za uspeh šole.

Zadnja leta se je naše šolstvo skušalo približati življenju, ki kipi okoli šole. Predlog zakona o osnovnih šolah pa izrecno naroča, naj učiteljski zbor skrbi za povezavo šole z življenjem in dejavnostjo občine. V tem pogledu so nekatere šole znale najti stike z okolico. Ti uspehi pa so bolj rezultat dela posameznih učiteljev, kot pa rezultat dela učiteljskih zborov. Morda je temu kriva tudi dosedanja praksa, da je treba najprej dobiti »direktive«.

V učiteljskih vrstah je mnogo ljudi, ki so aktivni družbeni delavci, del pa še vedno izjavlja, da je njegovo mesto »v šoli«. Ob taki izolaciji težko povežemo šolo z življenjem, še težje pa uresničimo učnovzgojne smotre naše družbe.

Na mesto osamljenega dela posameznih prosvetnih delavcev, pričakovanja in izpolnjevanja ukazov bo pač treba postaviti načrtno delo po vsestranski presoji učiteljskega zbora.

Doba egoističnega individualizma je preteklost. Tudi učiteljski zbori morajo združiti vse sile, da v kolektivnem delu ob individualni pobudi in naporih uresničijo visoke cilje socialistične vzgoje in izobraževanja, ki jih je postavila naša socialistična skupnost.

B.

Družinski pomenki

MODA

Poletna obleka z ohlapnim žvotkom, ki je od pasu navzgor nabran v nezalike gube. Životek nima ovratnika in rokavov, po sredini pa se zapenja s stiskalci. Krilo je nabrano v različne, široke nezalike gube. — Usnjen pas in ogrlica poudarjata obleko.

Sadni sokovi so predragi

Pobudo Okrajnega odbora Rdečega križa Kranj, da na IX. Gorenjskem sejmu prikaže obiskovalcem borbo proti alkoholizmu z nazornimi grafikoni, poskušajo brezalkoholnih pijač in s prikazom izdelovanja sadnih sokov doma, je treba vsekakor pohvaliti. Najrazličnejše sadne sokove, v glavnem izdelek tovarne »Fructal« Ajdovščina, prodaja Okrajni odbor Rdečega križa, Zavod za napredek gospodinjstva pa nam prikazuje izdelavo najrazličnejših sadnih sokov z mikserjem, sokovnikom in Baumanovim zvonom.

Izidorja Jerala z OOR Kranj smo vprašali, kakšno je med ljudmi zanimanje za brezalkoholne pijače in koliko so jih že prodali. Takole nam je odgovoril:

»Okrajni odbor RK je prodajo brezalkoholnih pijač na letošnjem Gorenjskem sejmu prvič vpeljal, in sicer na pobudo dr. Bežka. Med ljudmi je veliko zanimanje, nekateri so celo izrazili željo, da bi sadne sokove jemali n. pr. s seboj v planine, steklenice pa bi potem vrnil. Prvi dan sejma smo prodali 160 litrov moštka, drugi dan že 340 in tretji dan 600 litrov. Najbolj se ljudje zanimajo za borovničev sok in moštek. Ta dva soka bomo dobavljali odslej tudi Mestni slaščičarni v Kranju, s katero smo že sklenili pogodbo. Ljudje bi po brezalkoholnih pijačah segali še dosti bolj, če bi bile cenejšje. Dva decilitra moštka stane n. pr. 35 dinarjev, kar je odločno preveč. Liter ja-

bolnega soka stane 140 dinarjev, liter grozdnega moštka 160 dinarjev, liter borovničevega soka pa 170 dinarjev. Predvidevamo, da bo Izvršni svet FLRJ v kratkem sprejel odlok o pocenitvi brezalkoholnih pijač. Ob tako visokih cenah sadnih sokov borba proti alkoholizmu namreč ne more biti uspešna.«

Cilka Zelnik z Zavoda za napredek gospodinjstva nam je z mikserjem pripravila sadni sok iz breskev in nam razložila delovanje sokovnika in Baumanovega zvona. Povedala nam je, da Zavod vsako jesen priredi po vsej Gorenjski od 80 do 100 tečajev za pripravljanje sadnih sokov doma. Na njihovo pobudo so si nekatere kmetijske zadruge (Naklo, Cerklje, Gorje, Zirovnica) v preteklem letu nabavile tudi Baumanove zvonove, s katerimi v večjih količinah predelujejo zadržnikom sadje v brezalkoholne sadne sokove. — Mošt skuhamo do 75 stopinj in ga nato vstekljeničijo. Za potrebe posameznega gospodinjstva pa pride v poštev sokovnik.

Tovarišica Zelnikova nam je tudi povedala, da vsak dan povprečno poskusi sadne sokove, ki jih pripravljajo z mikserjem, okoli 450 ljudi. Zanimanje za ta del razstave na Gorenjskem sejmu je torej precejšnje, ovira za še večjo prodajo so le cene, ki z alkoholnimi pijačami niso v pravilnem sorazmerju. T.

Obiskovalci IX. Gorenjskega sejma, ki bo odprto do 10. avgusta, se radi ustavljajo ob demonstracijskem središču — v lepo urejenem paviljonu, ki sta ga skupno uredila RK in Zavod za napredek gospodinjstva v

Zmaj s tako grdim obrazom, da bi se pred njim v strahu stresel še tako velik junak, se je odtrgal malemu dečku iz rok. Odplaval je nekam daleč proti morju.

Ko je priletel nad morje, se je spustil nizko nad vodo. Tedaj se je voda vzburla, začeli so se dvigati valovi, in zmaj je letel nad njihovimi zelenomodrimi grebeni in jih plašil. Valovi pa so bežali hitreje in hitreje pred strašnim zmajevim obrazom, v brezglavem begu so se zaletavali v čeri na obali in se razbijali.

Zmaj je bil zelo zadovoljen in vesel, ker so se ga valovi bali, in še bolj se jim je približal. Nenadoma pa se je spustil tako nizko in tako hitro, da mu velik val ni mogel več ubežati in sta se zaletela.

Voda je sprala z zmajevoga obraza barvaste črte, valovi so se umirili, ker ni bilo več strašnega zmaja in umirjeni so se jeli kodrati ob obali. Saj, kdo bi se neki bal navadnega, z barvo porisanega kosa papirja. V. S.

Uganke

Teče, teče čez nebo v ognju žarjeno kolo, kjer se suče, kjer vrtil, vse razsveti, pozlati.

(αουος)

Črna kača — klopotača pih, v breg se vije, niti hrib je ne ustavi, — zasika — ga preorje.

(αορδρδ ιρκορ κρ κρ)

MLADA RAST

ZMAJ

Ko bom večji, bom hitreje crawlal...

Cervantes, Don Quijote in film

(Mnenje o filmu Don Kihot) »Mamica, mama, Branko, pojdim v kino!« vzklidem.

»Nimam časa,« pravi mamica.

»Oh mama, pojdi! Pogledaj, Cervantes je pisal to delo pol svo-

jega življenja, v ječi in obsega štiri debele knjige. Dobro je poznal špansko ljudstvo, večkrat

so se mu godile krivice, čutil je socialne razlike: bogataši zasme-

hujajo in izkoriščajo reveže; po-

znal je dobro viteške romane, je svet, kako plehko in leno je

popolnoma odmaknjene resnič-

nemu življenju; vedel je, da penijo, da bi čim očitneje in

mnohi lahkomišelnosti ljudje ob sramotnejši zavrnili preproste

teh knjigah podivjajo in si pred-

stavljajo najneverjetnejše zgod-

be in pustolovščine. Po španskih pokrajinah so res včasih križa-

rili vitezi in se s svojimi dobri-

mi deli proslavljali — ljudje so ti — česa se boš ti ubogi, poniž-

jih cenili —; toda ko so se vse ni hlapčevski dvorjan, lotil ko

preveč razširili in ko so njihova te poženo z dvorca?...

junaštva postala prečudovita, so

začeli vzbujati v ljudeh krohot in posmeh. Vse to je Cervantes opisal v svojem delu čudovito in to boš videla tudi v filmu.

Mama se je premislila in šli smo. Film je bil poučen: člove-

ka, ki ga n. pr. gospodar pretepa, ne smemo zaščititi z dobrimi be-

klestil. Spoznamo, kako krivičen

darja, kajti le-ta bi ga prav za-

radi trme v prihodnje še huje

je svet, kako plehko in leno je

življenje na dvoru, kjer vsi hre-

ne življenja ne bomo pozabila, kako je Sančo Pansa ob izgubi

službe samozavestno zavrnili

dvorjane: »Jaz, ki sem navaden

vaščan, bom že našel delo, toda

ti — česa se boš ti ubogi, poniž-

jih cenili —; toda ko so se vse ni hlapčevski dvorjan, lotil ko

preveč razširili in ko so njihova te poženo z dvorca?...

junaštva postala prečudovita, so

Marta Hudovernik

Sončenje in še kaj

Prvič se ne smemo izpostavljati soncu dalj kot pol ure, a nikakor ne na pekočem opoldanskem soncu. Drugi dan se lahko sončimo celo uro, šele naslednji dan se lahko sončimo dalj časa. To velja za normalno ali za nekoliko mastno kožo, ne velja pa za suho kožo. Sonce in veter namreč jemljeta koži vlagu in toščo. Posledica tega je nagubana in ustrojena koža, posebno okrog oči. Kdor ima posebno občutljivo belo kožo, se sploh ne sme sončiti.

Nikoli se ne sončite, ne da bi uporabili kako zaščitno sredstvo pred sončnimi žarki; če je le mogoče, se masirajte v senci, zvečer pa se masirajte po vsem telesu s primernim oljem za kožo in sončenje. Če se vam je obraz na kakih mestih vnel in zardel, ga ne smete umivati z vodo in milom niti z alkoholno vodicco. Namesto tega uporabljajte raje kako blažjo mlačno kremo, potem pa namažite obraz s kakim mažite z oljem. V štirinajstih zaščitnim sredstvom. Nikoli sedneh boste videli prve uspehe.

ne sončite z napudranim obrazom.

SONČNE OPEKLINE NA OBRAZU

Zvečer si položite na obraz obkladek, pripravljen iz pinjenega mleka ali maske iz sladke smetane ali skute. V tkanino gaze v velikosti obraza izrežite troje lukenj za oči in nos. Obraz nalahno namažite s kremo in potresite skuto v debeli plasti na gazo in pustite, da učinkuje na obrazu nekako 15 minut, pri čemer sproščeno počivajte.

DEKOLTE IN ROKE

Določite si zdaj v poletju vaš negovalni program, da si pridobi vaša koža čimveč toščje in vlažnosti (z mokrimi in hranljivimi kremami); pri tem negujte vrat in prsi prav tako skrbno kot obraz.

HRAPAVOST NA ROKAH

Če imate na kamolih in nadtlačnih hrapavo kožo, si vsak dan na suho okrajčite kožo in jo namočite z oljem. V štirinajstih zaščitnim sredstvom. Nikoli sedneh boste videli prve uspehe.

ROMAN

II. de

51

VIGINTI

Mimi Malenšek Konič

»Poskrbel bom,« je dejal Hetori. »Mislim, da smo možje in bo vsak obdržal zase, kar ve.«

Po vrsti so zamrmrali, da bodo molčali. S tem je bil posvet končan in Dominik je vstal, da bi se odpravil. Hetori ga je ustavil.

»Počakaj! Nismo se še pomenili vsega!«

»Kaj pa je še?« Dominik se je spustil nazaj na rezljani stol.

»Zaradi kovaške zadruge se moramo pomeniti,« je zamomljal Herder.

Dominik se je prizadeto zganil. Čutil je, da ga opazujejo, kakor bi mu ne zaupali. Zadruga ga je grizla mnogo bolj kot vse druge, pa so ga še sumničili, kakor da bi bil v tajnem sporazumu s kovači. Zato je živčno nestrpen rekel:

»Tu ne moremo storiti ničesar. Čez nekaj dni bodo začeli. Jaz sem prvi branil, morebiti sem se upiral mnogo bolj, kot si mislite. Ni mi všeč, da...«

»To ti radi verjamemo, da ti ne bo prijetno gledati Grošlja v svojem vigencu,« je brezobzirno rekel Rotar.

Herder je jezno trenil po njem, Hetori je rezko dejal: »Nikomur bi ne bilo prijetno gledati tekmecev pred nosom. Saj zdaj ni več sam Pavle, ki jim pomaga, tudi Rogovilca so potegnili na svojo stran.«

»Rogovilec nikoli ni bil posebno pameten. Kar je zdaj storil, dokazuje, da je v resnici malo čez les,« je rekel Rotar.

»Kaj še!« Hetori je nervozno grizljal slamico svoje viržinke. »Rogovilec je pameten in premišljen. Ve, da ne bo mogel kljubovati na dve strani! K nam ne more, ker bi ga ne sprejeli. Tudi bi ne bil pripravljen vložiti velikega deleža, njemu denar ne gre izpod palca. Tako si je stvar lepo uredil po svoje. Zadruga mu bo plačevala najemnino od vigencev in nakoval, razen tega bo sam delal z njo. Končno tudi Pavle ni tako slab računar, kakor smo včasih mislili. Tadvu bosta dobila svoje in če zadruga propade, ne bosta izgubila ničesar.«

»Če vzameš svinčnik in računaš, je to kaj preprosto,« je z globokim basom dejal Herder. »Toda ti računi so v resnici mnogo bolj zamotani. Pogubo nam kujeta! Mali kovači doslej niso pomenili nič. Če se združijo, bodo sila. Sila, vam rečem. Težko jih bo spraviti na kolena. Bolj nam bodo nevarni, kot bi nam mogel biti največji podjetnik.«

»V Kropi ni nobenega podjetnika več, ki bi nam utegnil biti nevaren,« je rekel Dominik.

»Res ne. Španov Johan se še ni ohladil v grobu, pa njegova fužina komaj še diha,« je dejal Rotar.

»Družba bi si morala prizadevati, da bi dobila fužine,« je hitro rekel Hetori. »Slišal sem praviti, da Špan name-rava vse opustiti.«

Za trenutek so se vsi zamislili. Prevzela jih je skoro žalost ob misli da bo propadla največja trška kovačija. Herder je globoko vzdihnil.

»Koliko leži včasih na enem samem človeku! Johan bi se v grobu obrnil, ko bi vedel.«

»Govori s Špano ti, Filip,« je svetoval Rotar. »Če dobimo fužine, smo dobri.«

»Jaz ne,« se je otrešel Hetori.

»Tebe nikoli ni mogla. Bom jaz,« se je ponudil Herder.

»Preveč ni treba ponuditi,« je svetoval Dominik.

»Ne bom ponudil več, kot je prav. Menda ni ženska tako brez pameti, da bi zavračala denar. Ga bo še krvavo potrebovala. Preden ji bodo otroci dorastli, bo steklo še veliko vode.«

»Če bodo kdaj za kovačijo, ti otroci,« je zaničljivo rekel Hetori. »Preveč so gosposki in razvajeni.«

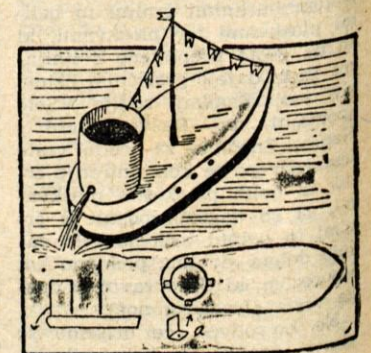
Dominik je poškilil nanj in se pritajeno nasmehnil. Filip Hetori očita sorodnikom gosposčino, ki je vso mladost živel brez dela in si še zdaj ob delavnih natika srajce s škrobljenim poprsjem in zapenja rokave s pozlačenimi gumbi! A znašel se je, vražji človek! Zna se obrniti, ni tako neroden, kot je bil njegov oče. Družba bi niti mesec dni ne prebila brez njega.

»In zadruga? Saj ste nekaj omenili,« se je oglašil Rotar.

»Rekel sem že, da tu ne moremo storiti ničesar več,« je hlastno odgovoril Dominik. »Ko bodo začeli delati, potem, da, potem... Videli bomo, kdo bo močnejši, mi ali oni! Zavirali smo, kolikor smo mogli, pa...« Dominik je brezmočno razprl roke.

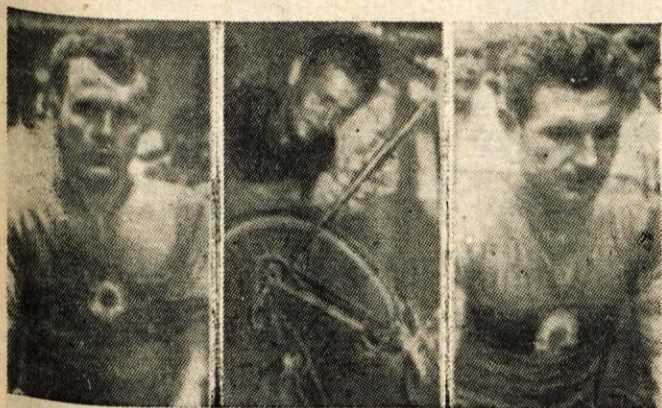
»In koliko je to stalo! Podkupnina glavarstvu, potem tisti komisiji, na občini tudi! Vse je bilo zaman,« se je grizel Rotar.

»Pozneje jih bomo prijeli, pozneje,« je spet rekel Dominik. Čutil se je trudnega in mlahavega, nobene volje do boja ni bilo v njem, skrbelo ga je, kako se bo spoprijel z zadrugo. Odkar se je skušal v obupu ustreliti, je čutil, da mu vse počasi, skoro neopazno drsi iz rok, on pa ni imel moči in volje, da bi zgrabil in obdržal.

vseh napravah na ladjici, da se ohrani ravnotežje. Z ladjico boste imeli veliko zabave!

TELESNA KULTURA

ŽIROVNIK PETROVIČ LEVAIČ

XV. kolesarska dirka »Po Jugoslaviji«

JUGOSLAVIJA PRVA

Velika trojka: Žirovnik, Petrovič in Levaič 3. - 5. mesto

V nedeljo je prispela karavana kolesarjev v Skopju v cilj zadnje ali IX. etape mednarodne kolesarske dirke »Po Jugoslaviji«. Medtem ko je v Zagrebu startalo okoli 80 kolesarjev, jih je na poti do cilja preko Reke, Nove Gorice, Vršiča, Ljubljane, Zagreba, Banje Luke, Beograda, Niša do Skoplja odpadlo približno polovica.

Naši reprezentantje so se tokrat borili kot že dolgo ne. Vse skozi so vozili med najboljšimi in se niso pustili ugnati odličnim Bolgarom, Belgijcem, Nizozemcem in Rumunom. Žirovnik, Petrovič, Levaič, Sebenik, Valčić, Bajc in drugi so bili enakovredni tekmeči Bolgaru Hristovu, Nizozemcu Hugensu, Belgijcu Van der Vekenu in drugim. Dosegli pa so še večji uspeh — ne da so bili le enakovredni, temveč so kot ekipa zasluženo osvojili prvo mesto. Kot posamezniki so morali prepuštili prvo in drugo mesto Bolgaroma Hristovu (39:54,27) in Kocevu (39:57,15), naslednja tri mesta Levaič (39:57,15), naslednja tri mesta Levaič (39:58,15), Žirovnik (40:01,00) in Petrovič — (40:02,50) pa so zadostovala za možtevno zmago.

Borbenost naših kolesarjev je najbolje prikazati s poštvovalnostjo Janeza Žirovnika v zadnji etapi. Žirovnik je bil vse skozi najboljši Jugoslovian in vse do cilja je imel možnost osvojiti tudi prvo mesto med posamezniki. Toda Janez je imel tik pred ciljem smolo, čeprav je pred tem premagal vrsto ovir, zaradi katerih so morali številni kolesarji odstopiti. Pred Skopjem je v divjem sprintu padel, udaril z glavo ob telefonski drog, nato pa še v tlak. Obležal je. Hitro je pritekel na pomoč zdravnik in že so ga naložili na nosila, da bi ga odpeljal rešilni avto v bolnišnico. Tedaj pa je Janez skočil z nosil, se vsedel na kolo in hitel za vodečimi — Zdravnik in ostali ga niso več dohiteli...

Poštvovalnost Janeza Žirovnika je bila kronana z uspehom — Jugoslavija je osvojila prvo

mesto, ki bi ga sicer ne; prehiteli bi jo Bolgari, ki so kot ekipa prevozili 1700 kilometrov dolgo pot v 120 urah, 3 minutah in 11 sekundah; zmagovalec je potreboval 120 ur, 1 minuto in 56 sekund!

Ljubelj v znamenju rekordov

Na letošnjih VII. mednarodnih gorskih avto-moto dirkah na Ljubelj je v deset kategorijah startalo 107 tekmovalcev. Jugoslovani so startali v 8 kategorijah in so osvojili pet prvih mest, in sicer: Oblak v kategoriji motorjev do 125 cm s časom 5:52,4; Volmajer (Bih) v kategoriji motorjev do 175 cm s časom 5:49,4; Pintar v kategoriji motorjev do 350 cm s časom 4:54,2; Pintar v kategoriji motorjev do 250 cm s časom 4:55,0; Božič (Srbija) v kategoriji avtomobilov do 2000 kubičnih centimetrov s časom 5:06,0. Po uspehih pridejo na drugo mesto Nemci s tremi prvimi mesti in Avstrijci z dvema zmagama. Na koncu tekmovalja so bile najboljšim vozačem podeljene nagrade v višini 359.000 dinarjev.

HČERKA HITREJŠA KOT OČE

Posebna zanimivost letošnjih ljubeljskih dirk je bil start dveh žensk. V prvi kategoriji (motorji) do 125 cm) je prva startala Ljubljanka Mimi Kranjc na motorju Danuvia, ki je v konkurenci 14 tekmovalcev s časom 8:10,4 zasedla zadnje mesto. V isti kategoriji je s startno številko 9 na motorju MV Avgusta tekmovala tudi simpatična Mara Bratina iz Nove Gorice. Imela je več sreče kot Kranjeva. Zasedla je sedmo mesto s časom 6:38,0. Za seboj je pustila šest tekmovalcev, med njimi dva Avstrijca in 4 Jugoslovane. Zanimivo je, da je Mara Bratina dosegla boljši rezultat kot njen oče Valerijan, ki je vozil v konkurenci motorjev do 175 cm na motorju Beta in zasedel s časom 6:44,4 deseto mesto.

V KRANJU EN NOGOMETNI KLUB

Ze nekaj časa je bilo slišati, da se bodo kranjski nogometni klubi Triglav, Mladost in Planika združili v enoten klub. Sedaj je konec ugibanja ali bo prišlo do uresničitve teh govorice ali ne. V torek je predsedstvo občinskega odbora SZDL Kranj sprejelo sklep, da bo odslej v Kranju samo en nogometni klub Triglav. Klubi se bodo združili še ta mesec, vse potrebno pa bo pripravil izbran koordinacijski odbor, ki ga sestavljajo po trije člani sedanjih nogometnih klubov, za sekretarja pa je bil izvoljen Edgar Vončina. Sklep predsedstva Obo SZDL je povsem utemeljen, saj je bilo med sedanjimi klubi vrsto nezdruženih odnosov, ki so škodili kvaliteti in je bil njihov obstoj tudi gospodarsko neupravičen. B. F.

MLADOST : BRESK 1 : 5

V ponedeljek, 3. avgusta je bil v Kranju v zgornji telovadnici Gimnazije Kranj namiznoteniški dvoboj med ekipo Mladosti in madžarsko ekipo Bresk. Zmagali so Madžari z rezultatom 5 : 1. — Posamezni rezultati: — Frelih : Janesco 2 : 1; Bajželj : Bracun 0 : 2; Bevk : Regesci 0 : 2.

BOŽIČU IZ SRBIJE LETOS NI USEPOLO PREBITI LJUBELJSKEGA ZVOČNEGA ZIDU

Milivoje Božič iz Srbije je bil v kategoriji avtomobilistov do 2000 ccm zanesljivo prvi s časom 5:06,0. Vozil je na avtomobilu Porsche RS. Napovedi, da bo ta jugoslovanski avtomobilist letos ponovno prebil ljubeljski »zvočni zid« se niso uresničile. Vzrok temu je bila predvsem suha cesta, pa tudi preveč tvegana in nespametna vožnja našega prvaka.

Pač pa je letos prebil ljubeljski »zvočni zid« Kranjčan Leon Pintar in tako postal prvi jugoslovanski motorist, ki je pod petimi minutami pridikal na vrh Ljubelja. V času 4:54,2 je prevozil 5100 metrov dolgo progo z višinsko razliko 589 metrov (start pri »Stari pošti« je na višini 766 metrov, cilj na avstrijsko-jugoslovanski meji pa na višini 1335 metrov).

ŠTIRI VOZNJE POD 5 MINUTAMI

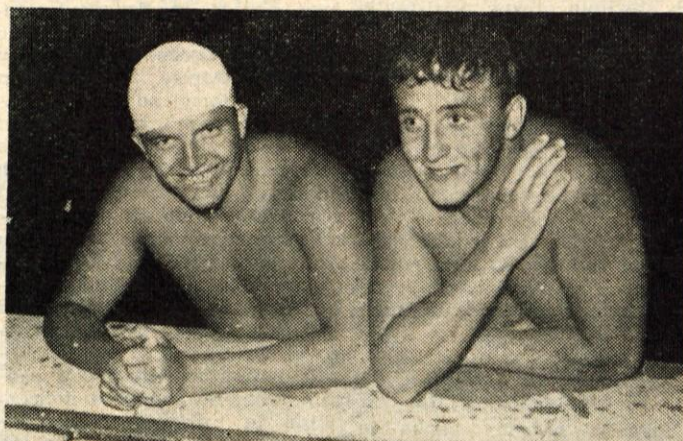
Nov absolutni rekord ljubeljske proge je letos postavil odlični avstrijski motorist Alfred Pruckner, ki je vozil na motorju BSA. Do avstrijsko-jugoslovanske meje je pridikal v času 4:37,1. Tako je izpolnil obljubo, da bo letos še izboljšal absolutni rekord. Dobil je nagrado 50.000 dinarjev. Na treningu v petek je dosegel celo čas 4:35,3.

Razen Prucknerja in dvakrat Pintarja je letos prebil ljubeljski »zvočni zid« še Avstrijec

Ko že obiskujete IX. gorenjski sejem, ne pozabite, da bo v soboto, 8. avgusta ob 17. uri

prijateljska nogometna tekma

REKA (član I. zvezne nogometne lige) : **TRIGLAV** (Kranj)

Vlado Brinovec in Saša Košnik (na sliki) ter ostali plavalci Triglava iz Kranja, so v torek zvečer dosegli lep uspeh z zmago nad ekipo Wasserfreunde iz Wupperthala. — Rezultat 88 : 70 — Waterpolo 5 : 0 3 : 0 za Triglav

V CRIKVENICI — JAMA ČETRTI

V soboto je bila v Crikvenici pred 5000 gledalci četrti dirka za prvenstvo Jugoslavije — v speedwayu. Takrat sta zbrala največ točk — po 14 — Medved iz Varaždina in Zovko iz Zemulje.

Ferdinand Unterhuber na motorju BSA, ki je v kategoriji motorjev do 500 ccm s časom 4:53,1 zasedel drugo mesto, takoj za Prucknerjem.

Ne bo odveč, če za konec izrečemo priznanje tržiškim prirediteljem ljubeljskih dirk. Na kratko povedano: organizacija je bila odlična! »Ljubelja in njegovim držnim serpentinam pa se obetajo še lepši časi!« je po končanem tekmovalju povedal predsednik Avto-moto zveze Slovenije Vekoslav Jakopič in nadaljeval: »Ponudba mednarodnih krogov, predvsem organizacij FIM in FIA, da bi bilo tukaj prej ali slej evropsko prvenstvo, nalaga vsem prirediteljem ljubeljskih voženj odgovorno in nelahko nalogo, hkrati pa je to že priznanje za vse dosedanje delo in uspehe.« A. T.

Ing. Josef Schörg (Avstrija) med vožnjo

VII. mednarodni namiznoteniški turnir

Ljubljana pri moških in Triglav pri ženskah

V nadaljevanju VII. mednarodnega namiznoteniškega turnirja v Kranju je v nedeljo zvečer ženska ekipa Triglava premagala Bresk iz Budimpešte s 3 : 1 in tako zasedla prvo mesto ter prejela prehodni pokal v trajno last.

Ostali rezultati ženskih ekip: Triglav : Fužinar 3 : 1, Triglav : Semperit 3 : 1, Triglav : Odred 3 : 0, Semperit : Bresk 3 : 2, Semperit : Fužinar 3 : 1, Semperit : Odred 3 : 2, Bresk : Fužinar 3 : 1.

Bresk : Odred 3 : 0, Fužinar : Odred 3 : 1.

V zadnjem dvoboju turnirja je moška ekipa Triglava premagala Semperit iz Dunaja s 5 : 2 in z istim številom točk kot Ljubljana zasedla drugo mesto.

Rezultati: Ljubljana : Triglav 3 : 5, Ljubljana : Bresk 5 : 2, Ljubljana : Semperit 5 : 1, Ljubljana : PSV 5 : 1, Ljubljana : Olympia 5 : 1, Triglav : Bresk 3 : 5, Triglav : Semperit 5 : 2, Triglav : PSV 5 : 2, Triglav : Olympia 5 : 0, Bresk : Semperit 5 : 1, Bresk : PSV 5 : 1, Bresk : Olympia 5 : 2, Semperit : PSV 5 : 4, Semperit : Olympia 5 : 3, PSV : Olympia 5 : 4.

Lestvica moških ekip

Ljubljana	4	(23 : 10)
Triglav	4	(23 : 12)
Bresk	4	(22 : 12)
Semperit	2	(14 : 22)
PSV Stuttgart	1	(13 : 24)
Olympia	0	(10 : 25)

Lestvica ženskih ekip

Triglav	4	(12 : 3)
Semperit	3	(10 : 8)
Bresk	2	(9 : 7)
Fužinar	1	(6 : 10)
Odred	0	(3 : 12)

Str.

»To bomo storili,« je dejal Herder. »Morali bomo, ali pa bomo sami propadli. Toda človeku se zdi zamalo, da bo ta vražja sodrga takole lepo šla v vigence in začela delati... Praviijo, da dekleta pletejo vence za slovesnost na mali šmaren. Takole, z venci in godbo bodo prenesli nakovala. Človeku se gabi! Kdo je kdaj kaj takega pričakoval!«

»To sem si mislil!« je živahno vzkliknil Hetori. »Ko bi jim za tisto slovesnost vsaj eno zagodli, da bi skusili, kako se po naši muziki pleše!«

»Misliš na kak pretek? Pojdi no, saj nismo pobalini,« ga je zavrnil Dominik.

Herder se je zasmejal, Rotar je mršil nizko čelo pod gostimi črnimi lasmi, Hetori je rekel:

»Če bi naši delavci hoteli koga premlatiti, primejduš, da bi jim ne branil!«

»Da, da,« je rekel Herder, »samo ni treba, da bi se pri tem o nas govorilo.«

»Ne, tega se moramo izogniti.«

Dominik je vrtel palca, načrt se mu je upiral. »Iščite sami izzivačev, jaz jih ne bom,« je rekel odločno.

»Ježeš, saj nismo oštarijski pretepači,« je z narejeno užaljenostjo odvrnil Hetori. »Delavci so sami jezni, ker se boje, da jim bo zdaj tudi še zadruga odjedala kruh, ki ga tako nimajo preveč. Mi jim dajemo zaslužka, zadruga jim ne bo dala ničesar! To bodo zlahka razumeli. Samo to jim je treba povedati, drugo bodo storili sami, poznam jih!«

Dominik je vstal. »Nerad se mešam v to reč,« je rekel. »Toda, če mislite, da bi delavci res sami... Meni je

vseeno. »Segel je po kastorcu in jim voščil lahko noč. Za njim je vstal tudi Herder.

»Jaz moram tudi iti. Domink, počakaj me trenutek, kam se ti tako mudi? Če si pri volji, ga izpijva pri Jarmu pol litra.«

»Nocoj mi ni do pijače.«

Skupaj sta odšla iz pisarne. Herder je na dvorišču snel koc s svojega konja in zlezel na koleselj.

»Potegni se z menoj do Jarma, Dominik,« je povabil še enkrat.

»Drugič. Zdajle se mi res ne ljubi.«

»Kakšen mečkač si postal, ničesar več ti ni mar,« je nejevoljno rekel Kamnogoričan. »Nekoč sèm te poznal drugačnega. Odkar se ti je zgodilo tisto s puško, nisi več za rabo. Nič čudnega, če ljudje govorijo, da si se sam...«

»Kaj?« je ostro vprašal Dominik. Potem je zamahnil z roko in malomarno rekel: »Ljudje govorijo, kar jim pade na um. O tvojem zetu tudi praviijo, da je Helino doto še toplo moral izročiti upnikom.«

»Prekleti jeziki!« je siknil Herder in švrknil z bičem po konju. Pognal je, da je koleselj na oglu kar zaneslo.

Dominik je nekaj trenutkov užival radost, da je Herderja razjezil. Pokadil sem mu. Naj ve, da si tudi ob njem brusijo jezike. Toda še preden je stopil na cesto, mu je dobra volja prešla. Počasi je šel po temačnem trgu. Na levi in desni nad strehami so strmo rastli bregovi, visoko gori so črnili drevošči, zdelo se je, da je nad dolino komaj za seženj zvezdnatega neba. Ozka dolina se je zajedala v osrčje gore, kakor klin ji je rezala na dvoje. Na tesnem prostoru se je gnetlo mravljišče ljudi. Davno že so se

zagrizli v gore in ji trgali iz nedrij železo. Železa je zmanjkalo, toda živo mravljišče je ostalo in še naprej kovalo železo, samo železo. Železo iz roda v rod. V duše se jim je vsesalo, da so ob njem tudi sami otrdeli. Mogel bi jih zlomiti, nikoli pa upogniti.

Dominik je čutil, da je tudi njegovo življenje vkovano v železo. Kamorkoli je prišel, s komur je spregovoril, vedno se je beseda vrtela okoli železa. Zaradi železa so ljudje ljubili in sovražili, zaradi njega so se rodili in umirali. Tudi njega je pograbilo in ga kot magnet potegnilo k sebi. Zaradi železa je trpel, mučil je sebe in druge, zdaj je čutil, da se zaradi železa lomi. Ljudje imajo prav: nič več ni tisti, kot je bil. Slab je postal, neodločen in omahljiv. Ni več dovolj močan, da bi še krivil in upogibal železo po svoji volji. Zdaj je ono upognilo njega. Morebiti ga bo naposled celo zlomilo...

Prišel je domov. Kakor zmeraj je gorela luč pred hišo. Postal je in se zagledal proti zgornjemu vigencu. Nad vrati je opazil smrekove vence, zraven sta bili izkopani dve jami za mlaje. Ko je šel k Hetoriju, tega še ni bilo. Torej so proti večeru pripravljali za slavnost.

V prsih ga je stisnilo, kakor bi mrzla roka zgrabila srce in ga počasi, počasi, toda vedno tesneje oklepala. V njegove vigence je poseglo nekaj tujega, sovražnega. Tuje roke so obešale vence nad vrata in kopale jame v zemljo. Globoko je zajel zraka, zdelo se mu je, da ga bo zadušilo. Počasi je stopil k vigencu in v medlem svitu oddaljene luči opazoval široko desko, ovito s smrečjem in pisanimi trakovi. Napisa na deski še ni bilo, toda do šmarna ga bodo naredili. Ni se razjezil, samo globoka žalost ga je obšla. Kradoma je stopil skozi vrata, kakor bi ne imel več pravice hoditi po vigencu, ki mu je toliko let gospodaril.

ANEKDOTI

Anton Dvořák je sedel v kavarni in čital časopisni članek o Čajkovskem. Dvořakov učenec je sedel poleg njega in vprašal mojstra, v kakšnih odnosih živi s tem skladateljem. »V kakšnih odnosih?« ponovi Dvořák. »Njemu ni nikdar ugajala moja glasba, meni pa ne ugaja njegova. Veste — to je individualno. Ampak — tega ne morete vi razumeti.«

Ko je bil znameniti pianist Anton Grigorjevič ravnatelj peterburškega konservatorija, se je vsak dan točno ob 9. uri dopoldan odpeljal od doma v šolo. Izvošček, ki ga je vsako jutro čakal ob določeni uri pred hišo, je vselej, ko je zagledal mojstra, pogledal na svojo žepno uro. »Dobro jutro, očka,« ga je pozdravil mojster, ki je opazil, da vedno izvleče izvošček svojo uro, čim ga ugleda. »Povej, zakaj pogledaš vedno na uro, kadar vidiš, da prihajam?« »Hm, Anton Grigorjevič,« se je nasmehnil izvošček, »da se prepričam, če gre moja ura prav.«

SVETLA IN TEMNA STRAN ANTILOV

Antili — 1500 velikih in majhnih otokov, razsutih po Karibskem morju. Prično se ob Venezuelski obali, segajo preko severa in severozapada do obale Floride in se končajo daleč v Mehikanskem zalivu. Prebivalstvo teh številnih otokov predstavlja

AVTOMATIZACIJA V NEW YORKU

V New Yorku so pred kratkim pokazali računski stroj, ki lahko sam opravi obračun plače za 190.000 administrativnih uslužbencev newyorške občine; stroj najprej izračuna bruto plačo vsakega uslužbenca, nato odšteje vse odbitke in nazadnje izstavi nalog za izplačilo neto zneska.

PAPIRNATI DENAR, KI SE LAHKO PERE

Japonska narodna banka je pred kratkim dala v promet bankovce po 10.000 jenov, ki jih lahko umijejo, ker so impregnirani s smolo. Japonska je četrta država na svetu, ki je tiskala take bankovce, ki so 25-krat odpornejši od ostalih bankovcev.

najfantastičnejši konglomerat bil v svoji izvorni obliki, delo teh potujočih pevcev. Prebivalci na Antilih imajo izrazit smisel za šalo, a največkrat za duhovito ironijo. Na antilskih otokih je življenje vznemirljivo, včasih mračno, pogosto romantično, toda konec je vedno vever. Da je res tako, nam pričajo tudi sedanje revolucije. Vladarji vladajo vedno enako. Stranke so menjale oblast, toda tako kot bi bile dogovorjene: »Sedaj je vrsta na meni. Pusti me, da vladam šest mesecev, saj bo kmalu prišel čas zopet zate.« Mogoče so zato prebivalci Antilov v takih primerih tako apatični in revolucij ne jemljejo resno in se jim zde le kot karnevali z mitraljezi. Toda kljub temu so Antili vulkan, ki se še ni prebudil. Preveč je tam družbenih nasprotij. Eksploatacija na teh »otokih ljubezni« (v prvi vrsti inozemskih, a najprej ameriških), izziva veliko nezadovoljstvo. V tem smislu in s tega stališča menimo, da je bila nedavna Castrova revolucija na Kubi samo predigra ali generalna vaja za dramo, ki je na prelomu.

Kljub vsemu pa na Antilih življenje ni lahko. Prebivalce mučijo socialni in rasni problemi ter kompleks. Toda ritem domovinskih praznovanj še živi v srcih teh ljudi. Ples jim je najprirodnejši in najsvakdanjši odraz njihovega življenja. Napeve in ritme ustvarjajo plemena iz notranjosti otokov. Odtod jih prinesejo v mesta potujoči pevci, ki jih lahko primerjamo s srednjeveškimi trubadurji. Danes tako popularni kalipso, ki ga je v Ameriki predstavil črnski pevec Harry Belafonte, je

Malokdaj je kakšna sodobna stvar s svojim nastopom vnesla v družbeno življenje toliko ogorčenja in preprirov, kot prav televizija. Ta pojav sodobnosti, posebno karakterističen za industrijsko razvite države, se je dotaknil tudi Japonske. Leta 1935 je na Japonskem pričela delovati prva eksperimentalna televizijska postaja. Tega leta bi lahko sprejemnike našli na prste. Že naslednje leto je nekaj postaj prenašalo svoje komercialne programe, in število sprejemnikov se je povečalo že na 100.000. Število sprejemnikov se je nato večalo z vrhovi naglico in je v aprilu leta 1958 doseglo 908.710, v juliju letos pa že 3 milijone. Na Japonskem prenaša danes televizijske programe 69 oddajnih postaj.

Vsekakor je naravno, da tak proces ni bil po volji tistim, katerih poslovni interesi so bili s tem ogroženi. S televizijskimi predstavami je število obiskovalcev kinematografskih predstav padlo na Japonskem v zadnjem letu za 4,4 %. Do tega padca je prišlo posebno v velikih mestih, kjer je veliko število televizijskih sprejemnikov. To stanje je privedlo filmske producente do tega, da so prešli iz nasprotovanja do drznega napada in so celo intervenirali pri vladi, s čimer so se bolj pokazali svojo nemoč. Ogromno število televizijskih sprejemnikov pa je izzvalo še nekaj drugega, kar ni značilno samo za Japonsko. To je tako zvano oblikovanje »mlade televizijske generacije«, sestavljene iz dečkov in deklic, ki po 5 ali več ur prešede pred televizijskim zaslonom.

Pred kratkim je svetovni organ pri japonskem »Ministrstvu za prosveto« izvedel anketo, z namenom, da zbere resnične podatke, mišljenja zainteresiranih in odgovornih o pozitivnih in negativnih posledicah tega pojava in da iz vsega tega potegne potrebne zaključke.

TELEVIZIJA NA JAPONSKEM in njen vpliv za mladino

To anketo so razposlali na 2880 osnovnih, srednjih in višjih šol v osem okrožij, 1600 staršem in velikemu številu zaposlene izvenšolske mladine. Ugotovili so, da vsak peti anketirani otrok pripada »TV generaciji«. Pri teh je bilo opaziti veliko zanimanje za dogodke v svetu.

Negativne posledice pa se kažejo v tem, ker se mladi anketiranci zanimajo zlasti za »šund-literaturo« in ne kažejo zanimanja za eksaktne vede znanosti, predvsem za matematiko. Prav tako zapostavljajo šport in življenje na prostem.

Anketirani starši so se v glavnem strinjali z uvedbo TV sprejemnikov v njihovih domovih, ker se pogosteje vidijo s svojimi otroki, toda mnogi so izjavili, da so sprejemnike prodali, ali pa, da jih bodo, ker je zaradi navala sosedov njihovo prebivališče v splošno domačo ognjišče spremenjeno v neke vrste javni lokal za ogled televizijskih oddaj.

Vsi anketirani pa so si bili edini, da je televizija čudovita za stare in nemočne ljudi, ki ne morejo iz hiše in so tako rekoč privežani na svoja stanovanja.

Pasji akrobat

Skoraj nemogoče je, da se pes lahko nauči take akrobacije kot jo vidite na sliki. Z veliko ljubeznijo in potrpljenjem je to uspelo nekemu Italijanu, ki ima neverjeten smisel za dresuro psov.

Skoraj nemogoče je, da se pes lahko nauči take akrobacije kot jo vidite na sliki. Z veliko ljubeznijo in potrpljenjem je to uspelo nekemu Italijanu, ki ima neverjeten smisel za dresuro psov.

Skoraj nemogoče je, da se pes lahko nauči take akrobacije kot jo vidite na sliki. Z veliko ljubeznijo in potrpljenjem je to uspelo nekemu Italijanu, ki ima neverjeten smisel za dresuro psov.

POSLEDNJI KLOVN

Umrli je »človek, ki je daroval smeh«: poslednji in eden največjih klovnov vseh časov. Nekaj desetletij je veliki Grock izvajal smeh in solze milijonom ljudi na vseh kontinentih.

Nekega dne ga je obiskal Chaplin: »Dragi Grock,« mu je rekel najslavnejši filmski komik na svetu, »jaz sem najboljši na filmskem platnu, vi pa ste najboljši na odskih deskah. Samo — jaz sem bogatejši!«

»Vedite, da sem jaz zadovoljen s tem, da sem srečnejši od vas!«

V teh dneh, ko je v Italiji v 79 letu življenja umrl za dedno srčno kapo, so mu dali pridevek »človek, ki je daroval smeh«. V resnici je bil Grock najboljši klov vseh časov.

Rodil se je kot sin urarja v mestu Bile in je že kot sedemletni deček odšel z nekim potujočim cirkusom in tam nastopal. S štirinajstimi leti se je hotel vrniti v »mestno življenje« in

se je zaposlil v nekem hotelu. Nato je opravljal še več služb. Bil je hišni učitelj pri madžarskem grofu Bethlenu in uglaševalec klavirjev. Nepristano se je vračal k svojim sanjam, da postane klov. Igral je na osem instrumentov, znal je plesati in hoditi po žici, izvajati akrobacije itd. Toda vse to kar zna, je hotel pokazati naenkrat, da se občinstvo nasmeje in razveseli. To pa je lahko napravil le kot — klov.

Grock je bil tedaj anonimni cirkusant, Antonet pa eden od najbolj znanih klovnov na svetu. Pričela sta skupaj nastopati, a Grockova slava je Antoneta popolnoma zasenčila.

Veliki klov je odšel nastopati samo v največjih in najboljših cirkusih. Sele leta 1954 je zapustil svoj poklic.

Napisal je nekaj avtobiografskih knjig in posnel nekaj filmov o sebi. Vedno se je podpisoval samo z imenom Grock, če-

prav se je rodil kot Andrijan Wettach. Za to ime je vedelo samo kot Grocka.

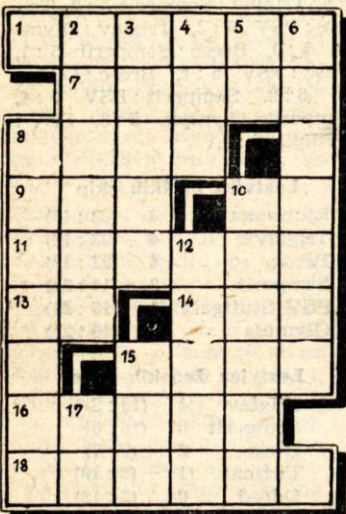

GROCK

PREBIVALCI ANTILOV

KRİZANKA ŠT. 22

Vodoravno: 1. predeno, pramen, 7. vrsta književnega dela, 8. je hripav, 9. mesto ob Evfratu v Iraku, 10. okrajšava a delo (n. pr. skladbe), 11. novosti, 13. kemijski znak za srebro, 14. neobrit, 15. ime našega dramskega in filmskega igralca, 16. vonji, 18. smrad.

Navpično: 2. tiran, 3. del suknja, 4. žensko ime, 5. predlog, 6. stopica, 8. konopljenka tkanina, 10. prislov, 12. števniki, 15. iglasto drevo, 17. začetnici slovenskega pesnika-general.

Boj proti gobavosti in malariji v jugovzhodni Aziji

V svojem rednem polletnem poročilu o programih za borbo proti boleznim je regionalni direktor Unicefa za Azijo S. M. Keeniy govoril o velikih uspehih v borbi proti gobavosti, malariji in tuberkulozi.

Keeniy piše v svojem poročilu, da danes v Burmi od 68.000 zapisanih primerov gobavosti zdravijo 50.000 oseb. Čez 5 let se bo število zdravljenih oseb povečalo na 100.000, to pa je približno polovica od skupnega števila gobavih v tej državi.

Tudi v drugih državah jugovzhodne Azije je zdravljenje uspešno in iz dneva v dan pogostejše.

V borbi proti malariji se po-

Medicina in televizija

Ta mesec bo prvič razstavljena rentgenska aparatura, ki predstavlja velik napredek za neposredni pregled bolnikov — brez uporabe filma.

To aparaturo so skonstruirali v Angliji in dovoljuje projiciranje rentgenskih slik na televizijsko platno. Kirurgi sedaj lahko opravljajo rentgenske preglede na vseh delih telesa, ne da bi to delali v zatemnjenih prostorih. Nevarni rentgenski žarki se zmanjšajo na četrtno dosedanje količine. S pomočjo

nove opreme kirurg lahko vidi ves spodnji del glave in grlo bolnika.

Krajši čas in manjša količina rentgenskih žarkov nista edini prednosti nove Marconi opreme. V tistem trenutku, ko se rentgenska slika spremeni v televizijsko sliko, lahko oddajajo na neomejeno število televizijskih sprejemnikov. Ta sistem je zelo poučen. Odličen je tudi takrat, ko hoče kirurg doseči trajno sliko nekega pregleda. Delova-

Da bi našli legla komarjev, ki prenašajo malarijo, so v Ameriki sumljiva močvirja posušili z radioaktivnimi hranili, ki jih komarjeve ličinke absorbirajo. Nastali komarji so zelo radioaktivni in vznemirijo Geigerjeve števec, ki potrjuje, da so prišle nevarne živalce iz osumljenih področij.

V SZ so v teh dneh izvedli polet s serijskim vojnimi letalom brez spuščanja in brez goriva v zraku v višini 16.950 km. Let je trajal 21 ur. Drugo prav tako letalo z drugo smerjo, pod istimi pogoji, samo ne v isti višini, je preletelo 17.150 km v enaindvajsetih urah in petnajstih minutah.

Po pristanku je v rezervorju vsakega aparata ostalo goriva le za eno uro letenja.

UGOTAVLJANJE OČETOVSTVA S POMOČJO PRSTNIH ODTISOV

Budimpeštanski časopis je pred nekaj dnevi objavil vest, da je profesor Sandor Ohros, direktor Medicinskega inštituta madžarskega Ministrstva za pravosodje, odkril, da se s prstnim odtisom novorojenčka lahko ugotovi identiteta očeta.

Po trditvi profesorja Ohrosa, ima prst novorojenega deteta karakteristične črte, ki se morajo nahajati tudi na odtiskih prstov njegovega očeta.

Časopis nadalje pravi, da je bilo v več procesih, ki so jih vodile matere nezakonskih otrok v Madžarski, s to metodo ugotovljeno očetovstvo.

nje obstoja v tem, da pritisneš na gumb rentgenskega aparata. Takoj prične delovati ena elektronska kamera, ki se upravlja iz daljave in je usmerjena na ploščo televizorja. Na ta način lahko oddajajo premične in nepremične slike delovanja srca, ter širjenje in krčenje diaphragme.

Cepprav je ta napredek senzacionalen, so znanstveniki družbe Marconi prikazali še eno metodo, s pomočjo katerih se količina rentgenskih žarkov lahko zmanjša na stoti del sedanje količine.

Televizijska kamera lahko sprejme vse podrobnosti človeškega telesa v dvanajstinski sekunde. Kirurgu je potrebno le nekoliko sekund, da pregleda sliko in vse zanimive dele obdrži za nadaljnje raziskovanje in zdravljenje.

NAJMANJŠA URA NA SVETU

Neki švicarski inženir je pred kratkim izdelal najmanjšo uro na svetu, ki jo lahko nosijo kot gumbje pri rokavicah. Teža ure znaša tisočino grama.